

Humanitarian Aid
and Civil Protection

ԱՌՆԱՊ
ARNAP
DRR NATIONAL PLATFORM

ԼՈՌԻԼ ՄԱՐԶԻ ԱԹԱՆ ԳՅՈՒՂԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Վերլուծությունն արականացվել է Աղետների ռիսկի նվազեցման ազգային պլատֆորմի մասնաճյուղի «Ստեփանավանի «ԼոռԷ» փրկարար ջոկատ» ՀԿ-ի կողմից՝ ՄԱԿ-ի Հարգանքների կոդիքի մշակված Տեղական մակարդակում ռիսկի կառավարման մեթոդաբանության կիրառմամբ:

Այս ուսումնասիրությունն իրականացվել է ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի և Աղետների ռիսկի նվազեցման ազգային պլատֆորմի «ԱՌՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄ» համատեղ ծրագրի շրջանակներում, որը ֆինանսավորվում է Եվրոպական հանձնաժողովի Մարդասիրական օգնության կազմակերպության գլխավոր վարչության կողմից:

Աղետների ռիսկի նվազեցման ազգային պլատֆորմ
ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԱԹԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Իրականացնող՝ «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ

Աղետների ռիսկի վերլուծության թիմ.

Աննա Առաքելյանը, «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ հրահանգիչ

«Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ կամավորներ՝

Անժելա Աբովյան, Մարգարիտա Մելքոնյան, Լաուրա Զովհաննիսյան,

Սվետլանա Դանիլյեյան, Լիզա Այվազյան

Վերլուծության պատասխանատու՝

Անժելա Բադալյան՝ «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ավագ հրահանգիչ, ՀՀ
ՏԿԱԻՆ Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայի դասախոս,

ԱՌՆ գործընթացի պատասխանատու՝

Արմեն Առաքելյան՝ «Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ» ՀԿ նախագահ, ՀՀ
ՏԿԱԻՆ Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիայի միջին մասնագիտական
ծրագրերի ղեկավար, դասախոս

Ծրագրի ղեկավար՝

Արա Բարսեղյան, ԱՌՆ ազգային պլատֆորմի փոխտնօրեն

© ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամ

ՀԱԿԻՐՃ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ**Վտանգներին դիմակայելու ամենալավ միջոցը աղետակայուն համայնք ունենալն է**

Աղետների ռիսկի նվազեցման (ԱՌՆ) գործնաթացը, լինելով զարգացման գործընթացի անբաժանելի մաս, լուրջ խնդիր է հանդիսանում հատկապես աղքատ և զարգացող երկրների համար: Այն դասվում է առաջնահերթ խնդիրների շարքում նաև Հայաստանում, որի լավագույն ապացույցը Հայաստանի կառավարության կողմից վերջերս հաստատված ԱՌՆ ռազմավարությունն է (7 մարտի, 2012թ.): Հանդիսանալով Հայաստանի ազգային անվտանգության հայեցակարգից բխող գործառնություն՝ ԱՌՆ-ն դիտվում է որպես պետության անվտանգության և կայուն զարգացման կարևորագույն նախապայմաններից մեկը և, համաձայն ԱՌՆ ռազմավարության դրույթների և վերջինիս իրականացման 2012-2015թթ. պլանի, պետք է ներառվի զարգացման ոլորտային և ճյուղային պլաններում:

ԱՌՆ գործնական ինտեգրումը զարգացման ծրագրերում և գործընթացներում, մասնավորապես, համայնքային մակարդակում, լուրջ մարտահրավեր է և հանդիսանում է նոր մտածողության և գործելակերպի, այն է՝ նոր ԱՌՆ մշակույթի ձևավորման համապարփակ գործընթացի բաղկացուցիչ մասը: Աղետների ռիսկի նվազեցումը տեղական մակարդակում աղետների ռիսկի կառավարման ընդհանուր համակարգի տեղական բաղադրիչն է, որը մարզային և ազգային բաղադրիչների հետ համատեղ ձևավորում է ազգային համալիր ԱՌՆ համակարգը:

Համայնքում աղետների ռիսկի վերլուծությունն (ԱՌՎ) իրենից ներկայացնում է տվյալ համայնքին սպառնացող ռիսկերի բնույթի և մասշտաբի համեմատական վերլուծություն տարբեր բնական և մարդածին վտանգների ու խոցելիության համար, որոնք կարող են համայնքին պատճառել մարդկային և նյութական կորուստներ, լուրջ վնաս հասցնել շենք-շինություններին, ինֆրակառուցվածքներին, ծառայություններին, կենսամիջոցներին:

Թիրախ համայնքներում ԱՌՎ իրականացվել է տեղական մակարդակում ռիսկերի կառավարման (ՏՄՌԿ) մեթոդաբանության կիրառմամբ, որը ծրագրի շրջանակներում համալրվել էր երեխայազգայուն բաղադրիչով:

ՏՄՌԿ-ն իրենից ներկայացնում է համայնքին սպառնացող ռիսկերի բացահայտման գործիքների և կառավարման գործառնությունների ամբողջական հավաքածու, որը ձևավորվել է Հայաստանում նմանատիպ հայտնի գործիքների փորձարկման և ադապտացման արդյունքում: Այն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով.

- ՀՀ ԱՌՆ ազգային ռազմավարության համապատասխան դրույթները,
- Հյոգոյի գործողությունների ծրագրի գերակայությունները,
- ԱՌՆ ազգային համակարգի կարողությունների զարգացման համար նախանշված գերակա ուղղությունները:

ՏՄՌԿ-ն ԱՌՆ ազգային մշակույթի ձևավորման ուղղությամբ ձեռնարկվող կարևորագույն քայլերից մեկն է և նպաստում է աղետակայուն համայնքների կայացմանը Հայաստանում:

Մեթոդի արդյունավետ կիրառման համար անհրաժեշտ է, որպեսզի համայնքը.

- լինի շահագրգիռ ու կամավորապես մասնակցի գործընթացին,
- լինի պատրաստակամ՝ ներդնելու սեփական ներուժը ԱՌՆ միջոցառումների պլանավորման ու իրականացման գործում,
- պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համատեղ կրի պատասխանատվություն՝ աղետակայուն համայնքի կայուն զարգացման և դրա հետ կապված որոշումների ընդունման և իրականացման համար:

Ուսումնական հաստատություններում Աղետների ռիսկի վերլուծությունը հնարավորություն է տալիս անձնակազմին և երեխաներին բացահայտել աղետների հարտակարգ իրավիճակների հետ կապված խնդիրները, օգտագործել իրենց գիտելիքը և կարողությունները՝ դիմակայելու աղետների հարտակարգ իրավիճակների ազդեցությանը, բարձրացնել իրենց հիմնական գործունեության ստվածությունն աղետներին նախապատրաստման և արձագանքման լորտում՝ երեխաների և անձնակազմի կյանքերը և իրենց ու մնասնեղը նվազագույնի հասցնելու համար:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ ՈՒ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒՄ	6
1.1 Երկրորդական աղբյուրների տվյալներ	7
1.1.1 Աթան համայնքի տեղադիրքը և կլիման	7
1.1.2 Համայնքի բնակչությունը	7
1.1.3 Աթան համայնքի նսպառնացող վտանգավոր երևույթները	8
1.1.4 Հիմնական շինություններ	9
1.1.5 Չբաղվածություն	9
1.1.6 Արտաքին և ներքին ճանապարհներ	9
1.1.7 Արտաքին և ներքին տրանսպորտ	9
1.1.8 Կոյուղի	10
1.1.9 Աղբահանություն	10
1.1.10 Ջրամատակարարում	10
1.1.11 Ոռոգում	10
1.1.12 Գազաֆիկացում	10
1.1.13 Հատուկ ծառայություններ	10
Հրշեջ-փրկարար ծառայություն	10
Ոստիկանություն	10
1.1.14 Կենսական կարևոր համակարգեր	11
Կրթական համակարգ	11
Առողջապահություն	12
Մշակույթ	12
Պատմամշակութային կոթողներ	12
Կապի միջոցներ	12
Տեղեկատվական աղբյուրներ	12
1.2 Ակնադիտական զննում	12
1.3 Զարտեգագրում	14
1.4 Սեզոնային օրացույց	16
1.5 Պատմական օրացույց	18
Համայնքում վերջին տարիների տեղի ունեցած փոփոխությունների աղյուսակ	21
1.6 Զննարկումներ ֆոկլոր-խմբերում	22
1.7 Կիսակառուցվածքային հարցազրույցներ	24
1.7.1 Արտակարգ դրավիճակների ռիսկի մակայելում և արձագանքելու համայնքի կարողությունները	24
1.7.2 Համայնքում վերջին տարիներին տեղի ունեցած ԱԻ-ը և դրանց հետևանքները:	25
1.8 Չանգվածային հարցում բնակչության շրջանում հարցաթերթիկների միջոցով	26
1.8.1 Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգավոր երևույթներ	26
Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգավոր երևույթների աղյուսակ	28
1.8.2 Վտանգավոր երևույթների սեզոնայնություն	31
1.8.3 Վտանգավոր երևույթների հաճախականությունը	32
1.8.4 Համայնքում տեղի ունեցած արտակարգ դրավիճակներից բնակչության կրած վնասները	33
1.8.5 Վտանգների և խոցելիության համադրությունը	34
1.8.6 Աղետների ռիսկի մակայելում երաբերյալի համայնքի բնակչության գիտելիքները	36
2. ՀԱՎԱՔԱԳՐՎԱԾ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ	43
2 ՀԱՎԱՔԱԳՐՎԱԾ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ	43
2.1 Եզրակացություններ և առաջարկություններ	43
2.2 Համայնքի ուժեղ կողմերը	44
2.3 Համայնքի թույլ կողմերը	44
2.4 Համայնքի հնարավորությունները	45
2.5 Համայնքի և մասնավորապես աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացի զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները	46
Համայնքի բնակիչների կողմից բացահայտված խնդիրները, դրանց պատճառներն ու բացասական հետևանքները, ինչպես նաև հնարավոր լուծումները`	47
ՀՀ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ ՈՒ ՄԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ Ի ԶԱՎԱՍՏԱԳԻՐ	53
3.2 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ	64
2. Սոցիալական ոլորտ	73

ԱԹԱՆ

ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ԱԹԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում աղետների ռիսկի վերլուծությունն (ԱՌՎ) իրենից ներկայացնում է տվյալ համայնքին սպառնացող ռիսկերի բնույթի և մասշտաբի համեմատական վերլուծություն տարբեր բնական և մարդածին վտանգների ու խոցելիության համար, որոնք կարող են տվյալ համայնքին պատճառել մարդկային և նյութական կորուստներ, լուրջ վնաս հասցնել շենք-շինություններին, ինֆրակառուցվածքներին, ծառայություններին, կենսամիջոցներին:

Աթան համայնքում ԱՌՎ իրականացվել տեղական մակարդակում ռիսկերի կառավարման (ՏՄՌՎ) մեթոդաբանությունը, որը ծրագրի շրջանակներում համալրվել էր երեխայազգայուն բաղադրիչով:

ՏՄՌՎ-ն գործիքների և կառավարման գործառնությունների ամբողջություն է, որոնց կիրառումը նպաստում է համայնքային մակարդակում աղետների ռիսկի բացահայտմանն ու նվազեցմանը: Մեթոդի արդյունավետ կիրառման համար անհրաժեշտ է, որպեսզի համայնքը.

- լինի շահագրգիռ ու կամավորապես մասնակցի գործընթացին,
- լինի պատրաստակամ՝ ներդնելու սեփական ներուժը ԱՌՆ միջոցառումների պլանավորման ու իրականացման գործում,
- պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համատեղ կրի պատասխանատվություն՝ աղետակայուն համայնքի կայուն զարգացման և դրա հետ կապված որոշումների ընդունման և իրականացման համար:

1. ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀԱՎԱՔԱԳՐՈՒՄ ՈՒ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒՄ

Աթան համայնքում աղետների ռիսկի վերլուծության (ԱՌՎ) գործընթացն իրականացվել է մասնակցային սկզբունքով՝ ԱՌՆԱՊ-ի, Ստեփանավանի «Լոռե» փրկարար ջոկատ ՀԿ-ի, համայնքի բնակիչների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչների անմիջական մասնակցությամբ: Հարկ է նշել հիմնական դերակատարների՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների (համայնքի ղեկավար, ավագանի, համայնքապետարանի աշխատակիցներ), հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների և բուժկետի ներկայացուցիչների և բնակիչների շահագրգռվածությունը ԱՌՆ վերլուծության գործընթացի ժամանակ:

Համայնքում ԱՌՆ ուսումնասիրության գործընթացին մասնակիցել են ընդհանուր թվով 43 հոգի: Այդ թվում.

- Համայնքի ընդհանուր ժողովի մասնակիցներ – 8 մարդ, որոնցից հաշվապահ, աշխատատեղի քարտուղար, ուսուցիչ – 6,
- գյուղատնտեսական ոլորտի ֆոկլուս-խումբ – 5,
- կրթական ոլորտի ֆոկլուս խումբ – 11 (տնօրեն 5 ուսուցիչ և 5 աշակերտ
- հարցմանը մասնակցած համայնքի այլբնակիչներ – 19:

Ուսումնասիրության մասնակիցների 53%-ը եղել են տղամարդիկ, 47%-ը՝ կանայք:

Մասնակիցներն ըստտարիքի՝

- 12%-ը կազմել է մինչև 18 տարեկան տարիքային խումբը,
- 14%-ը կազմել է 18-26 տարիքային խումբը,
- 46%-ը կազմել է 26-50 տարիքային խումբը,
- 28%-ը կազմել է 50-ից բարձր տարիքային խումբը:

ԱՌՎ արդյունքում հավաքագրված տվյալները՝ համայնքի հետ համատեղ, ընդհանուր ժողովում ենթարկվել են համեմատական վերլուծության, որի արդյունքների հիման վրա մշակվել են առաջարկություններ՝ համայնքին սպառնացող վտանգների նվազեցման ուղղությամբ:

1.1 Երկրորդական աղբյուրների տվյալներ

Աթան համայնքի վերաբերյալ տվյալները և տեղեկությունները հավաքագրվել են Լոռու մարզպետարանից, Աթանի համայնքապետարանից, ՀՀ ՏԿԱԻՆ Փրկարար ծառայության Լոռու մարզային փրկարար վարչությունից, ՀՀ կառավարությանն առնաթեր Կադաստրի պետական կոմիտեի պաշտոնական կայքից, ՀՀ ԿԳՆ Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոնի Հայկական կրթական միջավայրից, ՀՀ ՏԿԱԻՆ Սեյսմիկ պաշտպանության արևմտյան ծառայության տվյալների բազայից և այլ աղբյուրներից:

1.1.1 Աթան համայնքի տեղադիրքը և կլիման

Աթան համայնքը գտնվում է Լոռու մարզում, Թումանյանի տարածաշրջանում՝ բարձրադիր և լեռնային վայրում՝ ծովի մակարդակից 1650 մ բարձրության վրա: Հեռավորությունը Թումանյան ավանից 41 կմ, Ալավերդի քաղաքից մոտ 99 կմ, մարզկենտրոն Վանաձորից՝ մոտ 54 կմ հյուսիս-արևելք, Երևանից՝ 170 կմ:

Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 2609 հա: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 1614 հա:

Կլիման բարեխառն լեռնային է, տևական, ցուրտ ձմեռներով: Ամեն տարի հաստատվում է կայուն ձնածածկույթ: Ամառները տաք են, համեմատաբար խոնավ: Տարեկան միջին ջերմաստիճանը կազմում է 7.1°C, մթնոլորտային տեղումների միջին քանակը՝ 600-700 մմ: Ագրոկլիմայական տեսակետից ընկած է մասնակի ոռոգման գոտում:

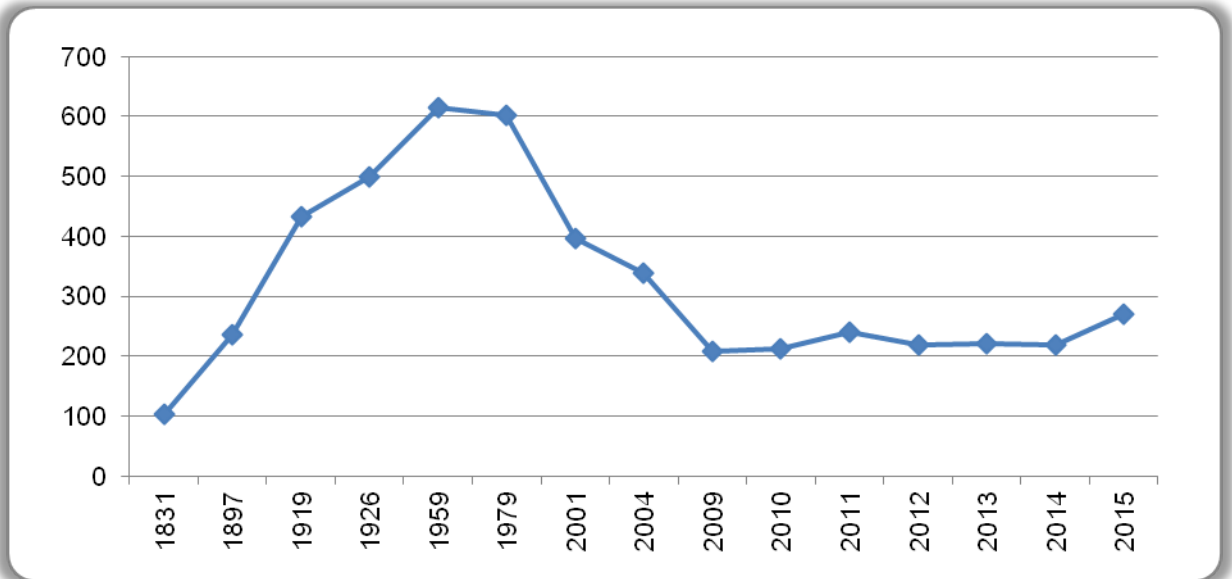
1.1.2 Համայնքի բնակչությունը

Գյուղը հիմնադրվել է XIX դարի կեսերին Հաղպատի վանքի կալվածքները լքած գյուղացիների կողմից: Հետագայում Աթանը բնակեցվել է Հաղպատից, Սանահինից և Շիրակի գյուղերից տարբեր ժամանակներում տեղափոխված բնակիչներով:

Բնակչության թվաքանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը վերցված է Կադաստրային տվյալներից:

Աթան համայնքի բնակիչների վերաբերյալ տվյալները առկա են 1831թ.-ից: Աթան համայնքի բնակչության թիվը կազմում էր՝

• 1831 թ-ին – 104,	• 2004 թ-ին – 338,
• 1897 թ-ին – 235,	• 2009 թ-ին – 209,
• 1919 թ-ին – 433,	• 2010 թ-ին – 213,
• 1926 թ-ին – 500,	• 2011 թ-ին – 241,
• 1959 թ-ին – 614,	• 2012 թ-ին – 218,
• 1979 թ-ին – 601,	• 2013 թ-ին – 220,
• 2001 թ-ին – 396,	• 2014 թ-ին – 218 բնակիչ:

Համայնքի բնակչության թիվը 1873-2015թթ.

Ներկայում Աթան համայնքի գրանցված բնակչության թիվը կազմում է 271 մարդ: Որից տղամարդիկ կազմում են 51 %, կանայք՝ 49 %:

Տեղական ինքնակառավարումը իրականացվում է համայնքապետի և 5 հոգուց /5 տղամարդ/ բաղկացած ավագանու կողմից: Համայնքապետի կողմից ձևավորված համայնքապետարանի աշխատակազմը բաղկացած է 4 հոգուց /3 տղամարդ, 1 կին/:

1.1.3 Աթան համայնքի նսպառնացող վտանգավոր երևույթները

Ըստ համայնքում կատարված ուսումնասիրությունների կարելի է փաստել, որ համայնքին սպառնում են տարբեր բնույթի վտանգներ:

Բնական վտանգավոր երևույթներից համայնքի համար սպառնալիք են ներկայացնում կարկտահարությունը, ցրտահարությունը, գետի վարարումը, երաշտը, երկրաշարժը, ուժեղ քամիները, առատ տեղումները, քարաթափումները, սողանքները, ձնաբուլքերը, կայծակները: Վերջին տարիներին արձանագրվել են կարկտահարության, ցրտահարության, երաշտի և ուժեղ քամիների դեպքերի հաճախականության աճ:

ՀՀ ՏԿԱԻՆ հիդրոոգերևութաբանության և մոնիտորինգի պետական ծառայության ղեկավար Կուրման Երի 30-100 տարիների տվյալների վերլուծությունը վկայում է այն մասին, որ հանրապետության ողջ տարածքում տարեկան տեղումները պակասել են 5.8%-ով, ընդ որում տաք ժամանակահատվածում նվազել են 7.1%-ով, իսկ ցուրտ սեզոնում աճել են 8.5%-ով: Եթե նման միտումը պահպանվի, ապա 2100թ-ին օդի ջերմաստիճանը կբարձրանա 1.7°C-ով, տեղումների քանակը կնվազի 10%-ով: Այդի հետևանքները կարող են եսապես ազդել կլիմայից կախում ունեցող տնտեսության ճյուղերի վրա:

Մարդածին բնույթի վտանգներից համայնքի համար սպառնալիք են ներկայացնում մավտովթարները, կենցաղային հրդեհները, պայթյունները, շենքերի, շինությունների փլուզումները: Բնակչության շրջանում մԱՌՆ վերաբերյալ գիտելիքների պակասը բարձրացնում է համայնքի խոցելիության աստիճանը:

Համայնքի համար վտանգ են ներկայացնում անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները, որոնք հիմնականում մարդկանց անփութության և անզգուշության հետևանք են: Վերջիններս իրենց բացասական ազդեցությունն են թողնում շրջակա միջավայրի վրա:

Կլիմայի փոփոխության պայմաններում խոտածածկ տարածքների հրդեհները Էկոհամակարգի համար դառնում են ամենաանմիջական և խոշոր սպառնալիքը: Ավելացող հրդեհների հետևանքներին գումարվում է երաշտի և ջերմային սթրեսի պատճառով կրճատվող վերարտադրությունը: Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները ծանր հետևանքներ են թողնում նաև մարդու կենսակերպի և առողջության վրա:

Շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ացղեցություն են ունենում նաև անտառի հատումները և չկազմակերպված աղբահանությունը:

Այլ բնույթի վտանգներից համայնքի բնակչության և գյուղատնտեսական կենդանիների համար սպառնալիք են ներկայացնում վայրի գազանները, հատկապես գայլերը, որոնց ներխուժումները համայնքի տարածք դարձել են ավելի հաճախակի: Վայրի գազանները դառնում են նաև մարդկանց շրջանում վախի առաջացման պատճառ:

Համայնքի բնակչության գերակշիռ մասը զբաղվում է անասնապահությամբ: Անասնապահության համար վտանգ են ներկայացնում անասնահամաճարակները, որոնք հիմնականում կանխարգելիչ միջոցառումների բացակայության հետևանք են:

1.1.4 Հիմնական շինություններ

Համայնքի հիմնական շինություններն դպրոցը, համայնքապետարանը, ակումբը, մանկապարտեզը:

1.1.5 Զբաղվածություն

Համայնքի առաջատար ճյուղն է անասնապահությունը: Զբաղվում են նաև թռչնապահությամբ և մեղվապահությամբ:

Տնամերձ հողակտորներում զբաղվում են բանջարաբուծությամբ և այգեգործությամբ՝ հիմնականում սեփական կարիքների բավարարման նպատակով:

Ըստ համայնքապետի տվյալների՝ համայնքի աղքատության տոկոսը կազմում է 40 %:

1.1.6 Արտաքին և ներքին ճանապարհներ

Աթան համայնքը գտնվում է Հ-22՝ Մ-6 – Դսեղ – Մարց – Աթան հանրապետական նշանակության ճանապարհի վրա, Մ6՝ Վանաձոր(Մ-3 հատման կետ) – Ալավերդի - Վրաստանի սահման միջպետական մայրուղուց մոտ 30 կմ հեռավորության վրա:

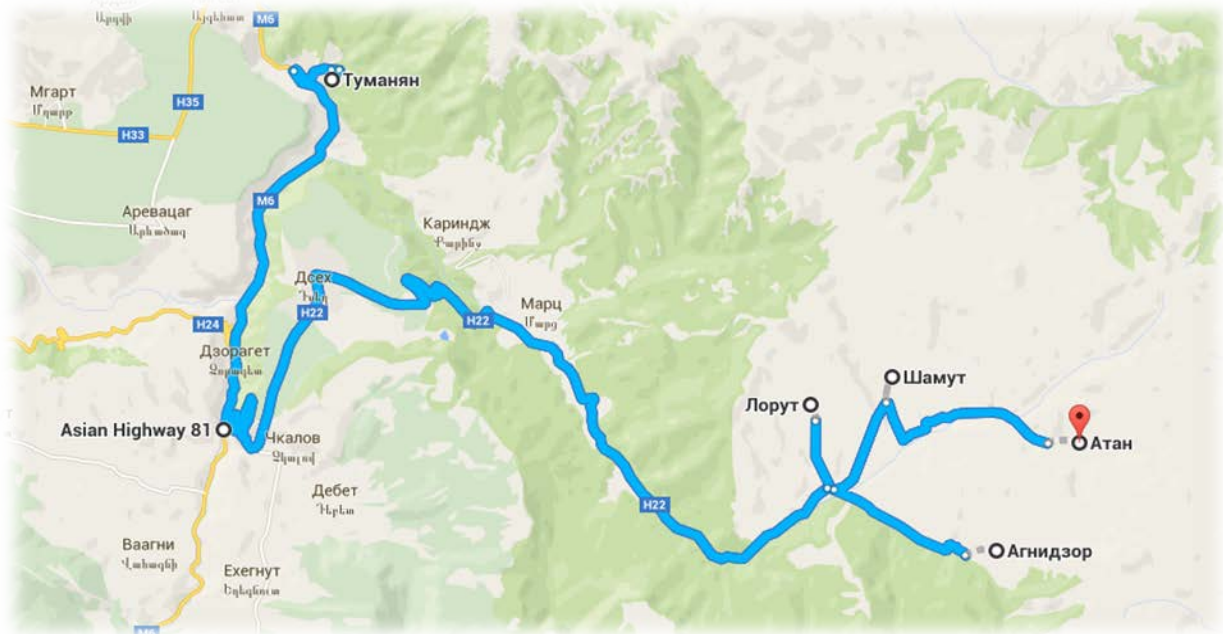
Համայնքի միջպետական ավտոճանապարհի հետ կապող ճանապարհը գտնվում է վատ վիճակում և ունի խիստ բարեկարգման կարիք:

Ներհամայնքային ճանապարհները նույնպես գտնվում են վատ վիճակում, ունեն բարեկարգման և լուսավորման կարիք:

Համայնքում առկա է 2 ավտոմոբիլային կամուրջ, որոնք ունեն վերանորոգման կարիք, և 1 հետիոտնային, որը գտնվում է նորմալ վիճակում:

1.1.7 Արտաքին և ներքին տրանսպորտ

Կապը մարզկենտրոնի և հարևան համայնքների հետ իրականացվում է անհատական մեքենաների, երթուղային ավտոբուսի և երթուղային միկրոավտոբուսի միջոցով /օրական 1 անգամ/:

1.1.8 Կոյուղի

Համայնքը կոյուղացված չէ:

1.1.9 Աղբահանություն

Համայնքում չի կատարվում կազմակերպված աղբահանություն: Բնակիչները աղբահանությունը կազմակերպում են անհատական ձևով:

1.1.10 Ջրամատակարարում

Համայնքը խմելու ջուրը ստանում է բնական աղբյուրներից: Ջրաբաշխումն իրականացվում է կետրոնացված ջրամատակարարման համակարգի միջոցով: Խմելու ջրով ապահովված է ամբողջ համայնքի 70%-ը: Ջրամատակարարումը շուրջօրյա է:

1.1.11 Ոռոգում

Համայնքը չունի ոռոգման ցանց:

1.1.12 Գազաֆիկացում

Համայնքը գազաֆիկացված չէ:

1.1.13 Հատուկ ծառայություններ

Հրշեջ-փրկարար ծառայություն

Տարածաշրջանը սպասարկվում է ՀՀ ՏԿԱԻՆ Փրկարար ծառայության Լոռու մարզային փրկարար վարչության ստորաբաժանումների կողմից: Մոտակա ստորաբաժանումը տեղակայված է Ալավերդի համայնքում:

Ոստիկանություն

Համայնքը սպասարկվում է ՀՀ ոստիկանության Լոռու մարզային վարչության բաժնի կողմից: Մոտակա հեռակետը տեղակայված է Ալավերդի համայնքում:

1.1.14 Կենսական կարևոր համակարգեր

Կրթական համակարգ

Աթան համայնքում իրականացվում է հիմնական կրթություն, որը հանդիսանում է պարտադիր կրթության երկրորդ մակարդակը և ներառում է հանրակրթական հիմնական ծրագրերի երկու աստիճանները:

Դպրոց

Դրոցի պատմությունը:

Աթանի դպրոցը հիմնադրվել է 1860-ական թվականներից: Դպրոցը գոյատևել է մասնավոր միջոցներով:

Խորհրդային տարիներին Աթանի դպրոցը պաշտոնապես բացվել է 1924 թվականին: Այն տարրական էր, չունեցնելով շենքև տեղավորված էր փայտաշեն մի սենյակում:

Մինչև 30-ական թվականները գործել է քառամյա, այնուհետև յոթամյա դպրոց:

Պատերազմից հետո, արդեն 50-ական թվականներին դպրոցը դարձավ 8-ամյա:

1972թ.-ին դպրոցը տեղափոխվել է նոր, երկհարկանի տիպային մասնաշենք, որ մինչև այժմ գործում է:

Աթան համայնքի միջնակարգ դպրոցի շենքը

Ներկայիս շենքում դպրոցը սկսել է գործել 1972 թ-ից: Դպրոցի շենքը երկհարկանի, տիպային, քարաշեն շինություն է:

Դպրոցի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 1040մ²: Դպրոցն ունի 8 դասասենյակ, 2 առանձնասենյան, համակարգչային սենյակ, արհեստագործական սենյան, լաբարատորիա, գրադարան, 2 տեխնիկական նշանակության սենյան, սպորտդահլիճ, բացօթյա սպորտհրապարակ, ճաշարան:

Աշակերտների թիվը կազմում է՝ 33, աշխատողներինը՝ 18 մարդ: Դասարանները երկկոմպլեկտ են:

Համայնքում	նախադասական	կրթություն	չի
իրականացվում: Համայնքում կամանկապարտեզի շենք, որը գտնվում է վատ վիճակում:			

Առողջապահություն

Համայնքը սպասարկվում է «Դսեղի առողջության կենտրոն» կողմից: Համայնքում գործում է բուժկետ: Բուժկետը տեղակայված է մանկապարտեզի շենքում, ապահովված է առաջին օգնության անհրաժեշտ պարագաներով: Բուժկետում աշխատում է 1 բուժքույր:

Մշակույթ

Համայնքի ակումբի շենքը կիսաքանդ վիճակում է:

Պատմամշակութային կոթողներ

Համայնքի պատմամշակութային կոթողներն են՝ 13-14 դդ. Գյուղատեղի «Շահնարեկ» («Շահնար Բեկ») /գյուղից 13 կմ հարավ-արևելք/, 13-14դդ. Եկեղեցի, գերեզմանոց, խաչքարեր և այլն:

Կապի միջոցներ

Գյուղում առկա են բջջային հեռախոսակապ, ինտերնետ և փոստային ծառայություն:

Տեղեկատվական աղբյուրներ

Տեղեկատվական աղբյուրներից համայնքին հասանելի են հանրային ռադիոն, հանրային և արբանյակային հեռուստատեսությունը, ինտերնետը և մամուլը:

1.2 Ակնադիտական զննում

Համայնք մտնելու առաջին իսկ պահից ԱՌՆ թիմի անդամների և համայնքի պատասխանատու անձի հետ միասին իրականացվել է ակնադիտական զննում, որի ընթացքում գրանցվել են ԱՌՎ գործընթացի համար անհրաժեշտ առաջնային տպավորությունները համայնքի շինություններից, ճանապարհներից, աղբահանությունից և այլն:

Ակնադիտական զննումների աղյուսակ

Առարկաներ, երևույթներ, մարդիկ, հարաբերություններ	Նկարագիր
Ինֆրաստրուկտուրա /ենթակառուցյուններ/	
Հիմնական շինությունները	Համայնքի հիմնական շինություններն են դպրոցը, համայնքապետարանը, ակումբը և մանկապարտեզը: Շինությունների մեծ մասը վատ վիճակում են և ունեն վերանորոգման կարիք: Համայնքի բնակելի ֆոնդը հիմնականում կազմված է մեկհարկանի քարե առանձնատներից: Բնակելի տները հին են, մեծամասամբ ունեն վերանորոգման կարիք: Որոշ տների վրա կան տեղադրված արբանյակային ավեհավաքներ: Տնամերձ տարածքները զբաղեցնում են այգիներ և բանջարա նոցներ:

Ճանապարհներ հիմնական / ներքին	Համայնքը միջպետական ավտոճանապարհի հետ կապող ճանապարհը գրունտային է, գտնվում է ոչ բարվոք վիճակում և ունի բարեկարգման և ասֆալտապատման կարիք: Ներհամայնքային և միջհամայնքային ճանապարհներն ունեն բարեկարգման և լուսավորման կարիք:
Էներգիա	Որպես Էներգիայի աղբյուր հիմնականում օգտագործվում է վառելիքայտը և էլեկտրաէներգիան: Որպես Էներգիայի աղբյուր ծառայում են առաքարը:
Կամուրջ	Համայնքում առկա է 2 ավտոմոբիլային կամուրջ, որոնցից մեկը նթակա է հիմնանորոգման:
Աղբահանություն	Բնակչության մի մասը աղբը գյուղից դուրս է հանում, մի մասը այրում է իսկ մի լուսամասն էլ թափում է որտեղ պատահի:
Կենսական կարևոր կառույցներ	
Համայնքապետարան	Համայնքապետարանի շենքը մեկ հարկանի շինություն է, գտնվում է ոչ բարվոք վիճակում, ունի վերանորոգման կարիք:
Դպրոց	Դպրոցի շենքը երկհարկանի է, գտնվում է նորմալ վիճակում, ունի մասնակի վերանորոգման, լուսամուտների և տանիքի փոփոխման կարիք: Դպրոցի մարզադահլիճը գտնվում է վթարային վիճակում, ունի վերանորոգման կարիք:
Մանկապարտեզ	Մանկապարտեզի շենքը մեկ հարկանի է, գտնվում է վատ վիճակում: Ունի հիմնանորոգման կարիք: Մանկապարտեզում է տեղակայված բուժկետը:
Սոցիալ-տնտեսական ոլորտ	
Կրթություն	Համայնքում միակնանացվում է հիմնական կրթություն: Միջնակարգ կրթությունը երեխաները շարունակում են Աթանի միջնակարգ դպրոցում և այլ ուսումնական հաստատություններում: Արհեստագործական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթօջախները գտնվում են Ալավերդիում, մարզկենտրոնում, Երևանում և այլ քաղաքներում:
Առողջապահություն	Հիմնական բժշկական սպասարկումը բնակչությանը հասանելի է Ալավերդիում, Վանաձորում, Երևանում և այլ քաղաքներում:
Չբաղվածություն	Բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է անասնապահությամբ: Համայնքում զարգանում են անամեղվաբուծությունը: Տնամերձերում զբաղվում են այգեգործությամբ և բանջարաբուծությամբ: Գյուղատնտեսությունից ստացվող եկամուտը ուղղակիորեն կախված է նաև բնության քմահաճույքներից և կրում է սեզոնային բնույթ: Հարկվելով, որ համայնքի տարածքում կան կավի հանքեր, որի վերագործարկման դեպքում կբացվեն նոր աշխատատեղեր:

1.3 Քարտեզագրում

Քարտեզագրման նպատակն է բացահայտել և համայնքի համար ակնառու դարձնել համայնքի աղետավտանգ ու ռիսկային տեղանքները, ինչպես նաև համայնքի կարողություններն ու խոցելիությունը՝ վերջիններս զետեղելով համայնքի քարտեզում:

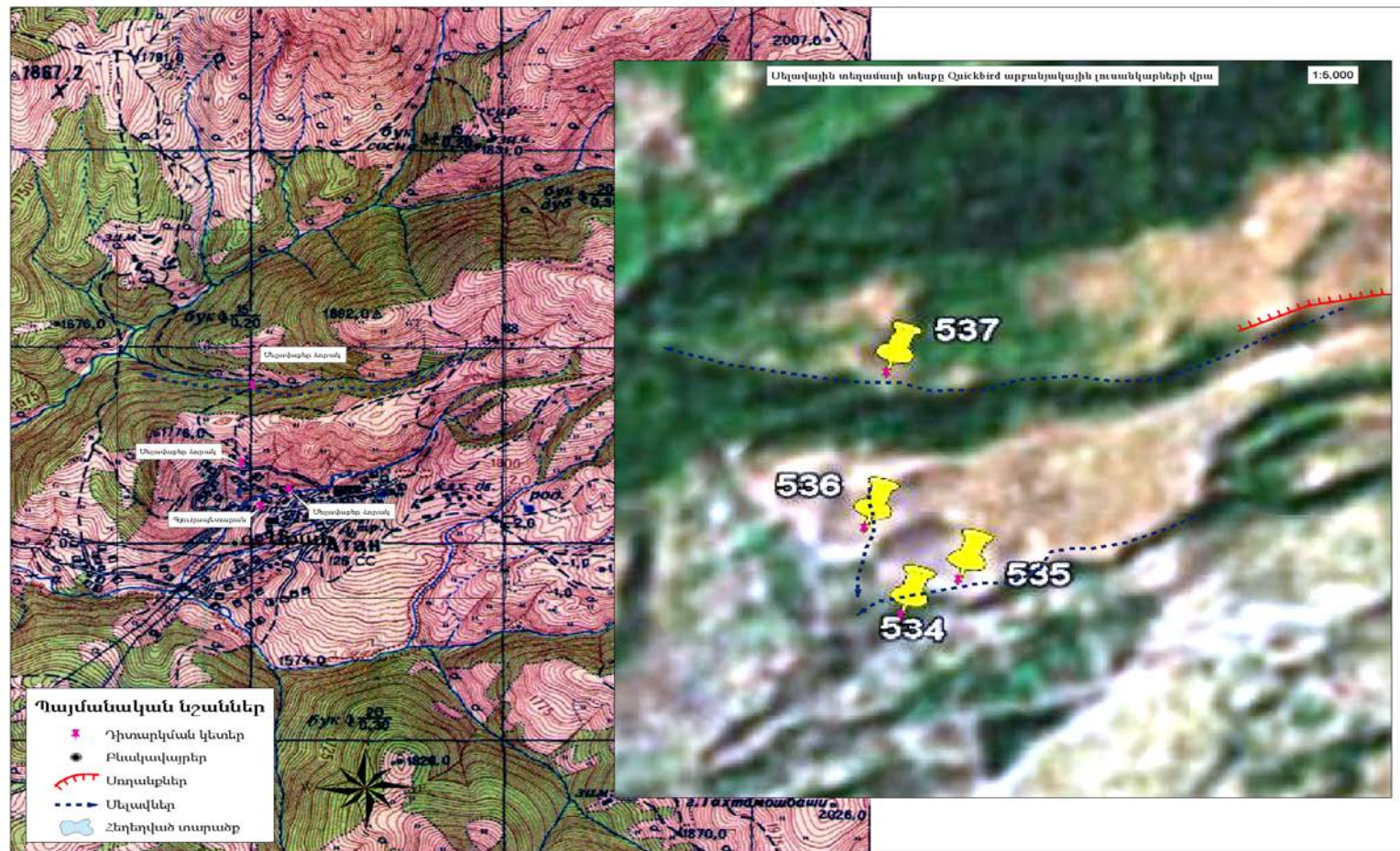
Քարտեզագրումը նպատակ ունի նաև համայնքի համար ակնառու դարձնել նաև այն տեղանքները, որոնք սովորաբար կամ տեսանելի չեն կամ էլ անուշադրության են մատնված: Ուսումնասիրության ընթացքում կատարվել են սխեմատիկ և վիզուալ գրանցումներ, լուսանկարվել են նաև վտանգավոր ու խոցելի տարածքները:

Հավաքագրված նյութերը տեղադրվել են համացանցից դուրս բերված քարտեզի վրա, քանի որ համայնքը չունի աշխատանքի համար անհրաժեշտ քարտեզներ:

Քարտեզ 2: Նախկինում GTZ-ի կողմից սելավի, սողանքի և հեղեղման վտանգների մասնագիտական ուսումնասիրության քարտեզ, ԳԵՈԿՈՍ

Աթան համայնքի ջրհեղեղների, սելավների և սողանքների քարտեզ

Մասշտաբ 1:10,000

Ակնադիտական զննումից և քարտեզագրումից հետո կազմակերպվել է ընդհանուր ժողով համայնքի բնակիչների և տարբեր մասնագետների ներգրավմամբ: Մասնակիցների թիվը եղել է 8: Ընդհանուր ժողովի ընթացքում ներկայացվել են, քննարկվել և լրացվելուիսկի գնահատման մի շարք գործիքներ, որոնց արդյունքները ներկայացված են ստորև:

1.4 Սեզոնային օրացույց

Սեզոնային օրացույցի օգնությամբ վերհանվեցին տարվա ընթացքում համայնքում տեղի ունեցածադեղների, սոցիալ-տնտեսական ոլորտում տեղի ունեցած փոփոխությունների, հիվանդությունների բռնկման ժամանակահատվածները համայնքի բնակիչների տեսանկյունից: Այն ցույց է տալիս համայնքին սպառնացող վտանգների ժամանակահատվածները, դրանց ազդեցությունը, ներառյալ կլիմայական փոփոխության հետ կապված ազդեցությունը:

Սեզոնային օրացույցը լրացվել է համայնքի հետմիասին, որի արդյունքները ներկայացված են ստորև:

Սեզոնայնություն Իրադարձություններ	Սեզոնայնություն											
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր
Սոցիալ-տնտեսական												
Բարձր եկամուտներ						x	x	x	x	x	x	
Ցածր եկամուտներ		x	x	x								
Արտագնա աշխատանք				x	x							
Վերադարձ											x	x
Բերքահավաք							x	x	x	x		
Պարապուրդ	x	x										x
Անասունների մորթ										x	x	
Սերմնացան/տնամերձ			x	x								
Բնածին վտանգներ												
Կարկտահարություն					x	x	x	x	x			
Ցրտահարություն				x	x				x	x		
Երաշտ						x	x	x				
Ուժեղ քամի			x	x	x				x	x	x	
Գետի վարարում			x	x	x				x	x		
Կայծակ					x	x	x	x	x			
Առատ տեղում					x	x	x	x				
Ձնաբուք	x	x	x									x
Սողանք				x	x							
Քարաթափում				x	x							
Սելավ				x	x	x			x	x		
Այլ վտանգներ												

Անտառային և խոտածածկ տարածքների							x	x	x	x		
Վայրի գազաններ	x	x	x									x
Անասնապահարակ						x	x	x				
Շրջակա միջավայրի վնասում					x	x	x	x	x			

Համայնքի սոցիալ-տնտեսական ոլորտի համար համեմատաբար բարենպաստ է ամառ-աշուն ժամանակահատվածը: Այս ժամանակահատվածում դիտվող բարձր եկամուտների պատկերը հիմնականում պայմանավորված է անասնապահական ոլորտից ստացած եկամուտներով: Լրացուցիչ եկամուտներ բնակչությունը ստանում է նաև մեղվաբուծությունից, ինչպես նաև հարակից անտառներից, տնամերձերից ու հանդամասերից հավաքված դեղաբույսերի, մրգերի ու հատապտուղների վաճառքից: Լրացուցիչ եկամուտներ բնակչությունը ստանում է նաև արտագնա աշխատանքներից:

Համայնքի բնակչության մեծ մասը զբաղվում անասնապահությամբ: Այգեգործությամբ և բանջարաբուծությամբ բնակչությունը զբաղվում է տնամերձ տարածքներում: Ձմռան ժամանակահատվածում (դեկտեմբեր-փետրվար) դիտվում է թերզբաղվածություն: Այդ ժամանակահատվածում բնակչությունը զբաղվում է միայն անասնապահությամբ: Գարնան ժամանակահատվածում համայնքում կատարվում են ցանքսի աշխատանքներ, ամռանը և աշնանը՝ բերքահավաքի:

Պոտենցիալ ռիսկերի ցանկում ամենավտանգավորը երկրաշարժն է, որն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում թե՛ տնտեսական, և թե՛ սոցիալական կյանքի վրա: Երկրաշարժերի հետևանքով հնարավոր են որոշ տների, շենք-շինությունների փլուզում, քանի որ այդ շինությունները հին են և 1988թ-ի երկրաշարժի հետևանքով մասամբ վնասվել են: Խոցելիությունը բարձրանում է նաև բնակչության շրջանում համապատասխան գիտելիքների պակասի պատճառով:

Համայնքում դիտվող քարաթափումները, սողանքները, սելավները, ուժեղ քամիները, առատ տեղումներն, կարկտահարություններն ու կայծակները խախտում են համայնքի բնականոն կյանքը և սպառնալիք են ներկայացնում միջհամայնքային և համայնքի ճանապարհների, բնակելի տների, շենք-շինությունների, էլեկտրահաղորդակցության, էլեկտրասարքավորումների համար: Միջհամայնքային ճանապարհների համար սպառնալիք ներկայացնող քարաթափումները և սողանքները դիտվում են գրեթե ամբողջ տարվա ընթացքում, սակայն առավել վտանգավոր են դառնում ձմեռ-գարուն ժամանակահատվածում: Գարնան և աշնան ժամանակահատվածում դիտվող առատ տեղումների հետևանքով համայնքի ճանապարհները դառնում են դժվարանցանելի, իսկ երբեմն հորդառատ տեղումների հետևանքով և համայնքի տեղադիրքի պատճառով առաջանում են սելավային հոսքեր: Ուժեղ քամիները հիմնականում վնասում են շենք-շինությունների տանիքները, դառնում են էլեկտրամատակարարման խափանման պատճառ, ինչպես նաև ձմռան ժամանակահատվածում ձյան առկայության դեպքում դառնում են ձնաբքերի առաջացման պատճառ, ինչի հետևանքով խցանվում է համայնքը արտաքին աշխարհի հետ կապող միակ ճանապարհը: Էլեկտրամատակարարման խափանման, ինչպես նաև էլեկտրական սարքավորումների վնասման պատճառ են դառնում նաև կայծակները: Կայծակները կարող են դառնալ նաև մարդկային կորուստների պատճառ, ինչը անվտանգության կանոնները չպահպանելու հետևանք է:

Համայնքի զարգացման համար կարևոր նշանակություն ունեի անասնապահությունը: Տնամերձ տարածքներում բնակչությունը զբաղվում է այգեգործությամբ և հողագործությամբ՝ հիմնականում սեփական օգտագործման համար: Սակայն համայնքում դիտվող բնածին երևույթները և այլ խնդիրները խոչընդոտում են ոլորտի զարգացմանը և կարող են դառնալ զգալի նյութական կորուստների պատճառ:

Անասնապահությունը համայնքի եկամտի հիմնական աղբյուրն է: Համայնքում դիտվող երևույթները /կարկտահարությունը, ցրտահարությունը, երաշտը, ուժեղ քամիները, առատ տեղումները/ խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը և երբեմն դառնում բերքի և անասնակերի մասնակի կամ լրիվ կորստի պատճառ:

Կարկուտի բացասական ազդեցությունը պայմանավորված է հակակարկտային միջոցների բացակայությամբ, երաշտինը՝ ոռոգման ցանցի: Երաշտային տարիներին դժվարանում է նաև անասունների համար խոտի հայթայթումը և մեծանում է անասունների շրջանում համաճարակների բռնկման հավանականությունը: Ցրտահարությունների բացասական հետևանքները անմիջական կապված են կանխատեսման և ազդարարման մեխանիզմի անկատարության հետ, ինչի պատճառով բնակչությունը հնարավորություն չի ունենում ժամանակին կազմակերպելու ցրտահարության դեմ պայքարի միջոցառումներ:

Բնածին վտանգներին ավելացել են նաև վայրի գազանների հետ կապված վտանգները: Վայրի գազանները /գայլ, աղվես, շնագայլ/ վտանգ են ներկայացնում անասնապահության համար, հատկապես մանր եղջերավոր անասունների և ընտանի թռչունների: Չի կարելի բացառել նաև գայլերի հարձակումները մարդկանց վրա:

Անասնապահության համար վտանգ են ներկայացնում նաև անասնահամաճարակները, որոնց բռնկման հավանականությունը դիտվում է ամբողջ տարվա ընթացքում, սակայն բռնկման հավանականությունը մեծանում է ամռան ամիսներին և հատկապես երաշտային տարիներին:

Աշնան ժամանակահատվածում դիտվող անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները հիմնականում մարդու անփութության, անզգուշության և խոզանների անվերահսկելի այրման հետևանք են: Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները բացասական ազդեցություն են ունենում էկոհամակարգի վրա: Չոր կլիմայական պայմաններում անտառային հրդեհները կարող են ոչնչացնել անտառներ, խոտածածկ տարածքներ և համակողմանի ու հետևողական պայքար չկազմակերպելու դեպքում այն կարող է հանգեցնել էկոլոգիական աղետի:

Մարդը իր սխալ գործունեությամբ վնասակար ազդեցություն ունի շրջակա միջավայրի վրա: Բանն այն է, որ համայնքում չի կազմակերպվում աղբահանությունը: Աղբը թափվում է գյուղի և հարակից տարածքների տարբեր մասերում: Տարածաշրջանին բնորոշ քամիների հետևանքով աղբը՝ հատկապես պոլիէթիլենային տոպրակները և պլաստմասե թափոնները, տարածվում են հարակից անտառներով և դաշտերով մեկ: Աղբը օր-օրի տարածվելով գրավում է նոր տարածքներ:

1.5 Պատմական օրացույց

Պատմական օրացույցի օգնությամբ վեր հանվեցին բոլոր այն առանձնահատուկ երևույթներն ու դեպքերը, որոնք իրենց ազդեցությունն են թողել համայնքի կյանքի և զարգացման հնարավորություն է ընձեռնել բացահայտել տարիների ընթացքում համայնքի զարգացման վրա ազդեցություն ունեցած դեպքերի պատճառահետևանքային կապը և հասկանալ համայնքի

զարգացման միտումները: Պատմական օրացույցը լրացվել է համայնքի բնակիչների հետ

Ժամանակա- հատված	Բնակչություն	Տուն/շինություն	Ծառ/ անտառներ	Անասուններ/ հողեր	Ինֆրակա- ռույցներ	Վտանգներ/ արդյունքներ
1970				 		
1970-1980	 	 	 	 	 	 Ցրտահարություն, Կարկտահարություն Զարաթափ

միասին:

1980-1990						 երկրաշարժ, սելավ, կարկտահարություն, քարաթափ
1990-2000						 երաշտ, սելավ, կարկտահարություն, ուժեղքամի, ցրտահարություն
2000-2010						 ցրտահարություն, կարկտահարություն, խոտածածկ տարածքների հրդեհներ, երաշտ, ուժեղքամիներ, անասնահամաարակ,

Գյուղը հիմնադրվել է XIX դարի կեսերին Հաղպատի վանքի կալվածքները լքած գյուղացիների կողմից: Հետագայում Աթանը բնակեցվել է Հաղպատից, Սանահինից և Շիրակի գյուղերից տարբեր ժամանակներում տեղափոխված բնակիչներով:

Աթանի կաթնասնամսապահական սովետական տնտեսությունը զբաղվում էր նաև կարտոֆիլի ու կերային կուլտուրաների մշակությամբ: Խորհրդային տարիներին է ծավալվել հիմնական շինարարությունը: Գյուղն ուներ ութամյա դպրոց, ակումբ, գրադարան, մանկապարտեզ, բուժկայան:

Խորհրդային տարիներին համայնքը չի հասցրել իրականացնել այն գործողություններն ու ծրագրերը, որոնք կապահովեին ավելի բարենպաստ պայմաններ գյուղի զարգացման և կենսամակարդակի բարձրացման համար:

Խորհրդային միության փլուզումը, երկրաշարժը, պատերազմը և տնտեսական ճգնաժամը իր բացասական հետևանքներն են թողել համայնքի ենթակառուցների, շենք-շինությունների, գյուղատնտեսական տեխնիկայի, կենսական կարևոր համակարգերի վրա. նվազել են աշխատատեղերը, վատթարացել է սոցիալ-տնտեսական վիճակը, ավելացել է արտագաղթն ու արտագնա աշխատանքի մեկնողների թիվը:

1990-ական թվականներին մեկնարկած սեփականաշնորման գործընթացը հանդիսացել է մասնակի խթան գյուղատնտեսության զարգացման համար: Գյուղում սկսել են զբաղվել հիմնականում անասնապահությամբ: Վերջին տարիներին զարգացել է նաև մեղվաբուծությունը: Հողագործությամբ և այգեգործությամբ զբաղվում են հիմնականում տնամերձ տարածքներում:

Վերջին տաս տարիների ընթացքում համայնքի զարգացման համար մասնակի խթան են հանդիսացել և իրենց ավանդն են ներդրել միջազգային ու տեղական կազմակերպությունները, անհատները, հիմնադրամները:

Այս տարիներին եղել են որոշակի փոփոխություններ՝ կապված ինֆրակառուցների շինարարության և վերանորոգման հետ, որոնք իրականացվել են պետական և միջազգային կազմակերպությունների, հիմնադրամների օժանդակությամբ: Դրական տեղաշարժերը երևում են ստորև բերված պատմական ուրվագծի աղյուսակից, որը համայնքի բնակիչների հիշողության մեջ տպավորված դեպքերի և համայնքի զարգացման վրա էական ազդեցություն ունեցած դեպքերի նկարագրությունն է:

Համայնքում վերջին տարիների տեղի ունեցած փոփոխությունների աղյուսակ

Տարի	Նկարագրություն
2011	Միջհամայնքային ճանապարհի մասնակի բարեկարգում՝ հողային և խճապատման աշխատանքներ
2012	Ջրարբիացման համակարգի տեղադրում: /«ԾԻԳ»/
	Դպրոցի սանհանգույցների վերանորոգում

Ինչ վերաբերում է համայնքին սպառնացող վտանգավոր երևույթներին. համայնքում մշտապես դիտվել են առատ տեղումներ, կարկտահարություն, սելավ, ցրտահարություն և այլն: Վերջին տարիներին նկատվում է երաշտի, կարկտահարության և ցրտահարության հաճախականության և ուժգնության աճ: Երաշտի հիմնական պատճառը ոռոգման ցանցի բացակայությունն է:

Բնածին վտանգներին գումարվել են նաև անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները և վայրի գազանների հետ կապված վտանգները:

Վերջին տարիներին մտահոգիչ են դարձել նաև վայրի գազանների հարձակումները: Հատկապես գայլերը, աղվեսները և շնագայլերը ավելի հաճախ են սկսել հայտնվել համայնքի տարածքում: Վայրի գազանները սպառնալիք են ներկայացնում ոչ միայն գյուղատնտեսական կենդանիների, այլ նաև մարդկանց համար:

Գյուղի մասնագիտացման ուղղությունը անասնապահությունն է: Չբաղվում են հիմնականում խոշոր եղջերավոր անասնաբուծությամբ, ուստի անասնահամաճարակների բռնկումը կարող է բերել մեծ նյութական կորուստների:

Վերջին տարիներին աճել է նաև շրջակա միջավայրի վրա բացասաբար ազդող սպառնալիքները, որոնցից են անտառների հատումները, անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները և շրջակա միջավայրի աղտոտումը:

Ուրվագծի և պատմական օրացույցի համադրումից երևում է, որ

- ✓ Խորհրդային միության փլուզումը, երկրաշարժը և սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը իրենց բացասական հետևանքն են ունեցել համայնքի համար. նվազել է աշխատատեղերի քանակը, դիտվել է արտագաղթ, մեծացել է արտագնա աշխատանքի մեկնողների թիվը: Սակայն համայնքում դեռ մնացել է մարդկային ներուժ, ինչը լուրջ կարողություն է հանդիսանում համայնքի զարգացման համար,
- ✓ համայնքի բնակիչների կողմից անասնապահության և մեղվաբուծության զարգացման հնարավորությունները հանդիսանում են որպես բնակչության թվաքանակի չպակասելու կարևոր հանգամանք,
- ✓ համայնքում հակակարկտային կայանի տեղադրումը, ոռոգման ցանցի հիմնումը, տարածաշրջանում վերամշակող արտադրամասերի և մթերման կետերի հիմնումը, կաթի սառարանային տնտեսության հիմնումը, ինչպես նաև ճանապարհների բարեկարգումը,

մշակութային օջախների հիմնումը լավ նախադրալ է աշխատատեղերի ստեղծման, աղքատության նվազեցման ու բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման համար:

- ✓ համայնքում հիմնական փոփոխությունները կապված են կառույցների և ենթակառուցվածքների վերանորոգման հետ:

Համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով տեղական իշխանությունն ակտիվորեն համագործակցում է պետական և միջազգային կազմակերպությունների հետ:

1.6 Զննարկումներ ֆոկլուս-խմբերում

Ֆոկլուս խմբերը ձևավորվել են համանքի ղեկավարի և հիմնական դերակատարների աջակցությամբ: Ֆոկլուս խմբերում ներգրավվել են համայնքի գյուղատնտեսական և կրթական ոլորտի ներկայացուցիչներ:

Ֆոկլուս խմբից ստացված տեղեկատվությունը հասակարգվել է երեք հիմնական ուղղություններով՝ խոցելիություն, վտանգներ և կարողություններ:

	Խոցելիություն
Գյուղատնտեսական ոլորտ	Համայնքի գյուղացիական տնտեսությունները հակված են զբաղվելու հիմնականում անասնապահությամբ, քանի որ նշված ճյուղը ապահովում է առավել բարձր եկամտաբերություն: Կաթը և միսը հիմնականում մթերվում է համայնք մուտք գործած անհատների և ընկերությունների կողմից շատ ցածր գներով կամ մշակվում է համանքի ներսում՝ սեփական օգտագործման և մասնաբաժանման շուկաներում վաճառքի համար: Համայնքում չկա գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոռոգման համակարգ, այդ պատճառով համայնքի բնակչությունը հողագործությամբ զբաղվելու համար սահմանափակվում է: Այդ պատճառով համայնքի վարելահողերն վերածվում են խոտհարքների և աստիճանաբար ենթարկվում քայքայման: Ոլորտում առկա խնդիրները՝ ոռոգման ցանցի բացակայությունը, բուժանյութերի պակասը և գների, խմորների, արտավայրերի և խոտհարքների պակասը, սպառման շուկայի հետ կապված խնդիրները, վերամշակող արտադրամասերի բացակայությունը, ինչպես նաև վարկային և ապահովագրական համակարգի զարգացման և կառավարման խնդիրները, գյուղատնտեսական միջոցառումների, նոր տեխնոլոգիաների վերաբերյալ գիտելիքների պակասը, գյուղատնտեսական ոլորտը բավականին խոցելի են դարձնում:
Կրթական	Համայնքի կրթական համակարգը ներառում է հիմնական կրթության բնագավառը: Դպրոցի տեղակայման վայրը հետազոտված չէ: Ըստ տնօրինության՝ դպրոցն ունի խնդիրներ կապված սեյսմակայունության հետ: Հարկե նշել, որ 1988 թ-ի երկրաշարժի հետևանքով դպրոցը ստացել է վնասվածքներ: Դպրոցում չկա բուժկետ: Ձեռուցումն իրականացվում է փայտով՝ վառարանների միջոցով: Դպրոցի տանիքը ասբեշի ֆերից է և գտնվում է վատ վիճակում: Ըստ դպրոցի տնօրինության՝ դպրոցն չունի տարիանման պլան, չկան փակցված տարիանման ուղիները նշող ցուցանակներ, հրդեհի, երկրաշարժի և այլ

	արտակարգ իրավիճակների ժամանակ գործելակերպի կանոնների վերաբերյալ հուշաթերթիկներ, ինչպես նաև անձնակազմի և աշակերտների հանձնարարականներն ու հրահանգները: Դպրոցում երբեկիցե չեն կազմակերպվել ԱՌՆ ուղղված դասընթացներ և միջոցառումներ: Չկան նաև կրակմարիչներ:		
	Այս ամենը բարձրացնում է դպրոցի խոցելիությունը և վտանգի տակ է դնում անձնակազմի առողջական վիճակը: Խոցելիությունը բարձրանում է նաև աղետներին և արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու ունակությունների, գործիքների և մեխանիզմների բացակայության հետևանքով:		
	Վտանգ		
Գյուղատնտեսական ոլորտ	Գյուղատնտեսությունը գտնվում է ռիսկային գոտում և Էապես կախված է բնակլիմայական պայմաններից: Հայաստանում կլիմայական փոփոխությունների հետևանքով առաջացած ռիսկերը շարունակաբար մեծացնում են գյուղատնտեսական վնասները՝ վտանգի տակ դնելով համայնքի տնտեսական և սոցիալական բարեկեցությունը: Անասնապահական ոլորտի համար վտանգ են ներկայացնում սանահամայնքին սպառնացող այնպիսի բնածին երևույթները, ինչպիսիք են երկարատև առատ տեղումները, երաշտը և կարկտահարությունը, որոնք դառնում են բերքի և անասնակերի մասնակի կամ լրիվ կորստի պատճառ: Երբեմն դիտվող երաշտը և անասնապահական ոլորտում դառնում է անասնակերի հայտ հայտման խնդիրների պատճառ: Սակավաջրության պատճառով գյուղատնտեսական կենդանիների շրջանում մեծանում է համաճարակների և հիվանդությունների բռնկման և տարածման ռիսկը: Այս ամենը բերում է անասնազխաքանակի կրճատման: Անասնապահական ոլորտի, հատկապես մանր եղջերավոր անասնապահության, համար մտահոգիչ խնդիրներից է նաև վերջին տարիներին ակտիվացած գայլերի հարձակումները:		
Կրթական ոլորտ	Բնածին երևույթներից դպրոցի համար առավել մեծ վտանգ են ներկայացնում երկրաշարժերը: Շենքի համար որպես սպառնալիք նշվեցին նաև սողանքը, կարկտահարությունը և ուժեղ քամիները: Մարդածին բնույթի վտանգներից դպրոցի համար սպառնալիք են ներկայացնում հրդեհները և հանկարծակի փլուզումները: Դպրոցի տեղակայված է սարի ստորոտում, որտեղ ըստ ֆոկլոր-խմբի մասնակիցների, արդեն դիտվել են սողանքային երևույթներ: Կարկտահարությունների, հատկապես մեծ չափերի, և ուժեղ քամիների հետևանքով հիմնականում վնասվում են տանիքը և լուսամուտները: Երկրաշարժերը և հրդեհները առավել մեծ վտանգ են ներկայացնում դպրոցի անձնակազմի համար, ինչը հիմնականում այդ երևույթներին դիմակայելու ունակությունների, գործիքների և մեխանիզմների պակասի հետևանք է: Դպրոցի շենքային պայմանների հետ կապված խնդիրները՝ ասբոշիֆերային տանիքածածկը, սպորտդահլիճի վատ վիճակը, բուժկետու բացակայությունը, ինչպես նաև փայտով ջեռուցման կազմակերպումը վտանգ են ներկայացնում անձնակազմի և երեխաների առողջության համար:		
	Կարողություն		
Գյուղատնտեսական ոլորտ	Անասնապահության զարգացման համար բարենպաստ կլիման, ջրաբիացման համակարգի առկայություն, որոշակի գյուղտեխնիկան, ոլորտում առկա ավանդույթները, գյուղատնտեսական մթերքի պահանջարկը լուրջ կարողություն են ոլորտի և համայնքի զարգացման համար:		

Կրթական ոլորտ

Համայնքի բնակչության, ՏԻՄ-ի և դպրոցի անձնակազմի պատրաստակամությունը հնարավորինս աջակցելու դպրոցի հետ առնչվող խնդիրների լուծման գործընթացներին:

Դպրոցն ունի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգեր, ինչպես նաև հալոցքաջրերի և անձրևաջրերի հեռացման համակարգ:

Դպրոցում կա հակահրդեհային վահանակ: Աղետի արձագանքման գործիքներից առկա են ինտերնետ, ստացիոնար և բջջային հեռախոսակապ: Ազդարարման միջոցներից դպրոցն ունի էլեկտրական և ձեռքի զանգ:

Ֆոկուս քննարկումների ընթացքում վեր հանած խնդիրները, մասնակիցների եզրակացմամբ, անմիջականորեն ազդում են համայնքի կենսամակարդակի և զարգացման վրա: Այդ խնդիրների լուծման դեպքում համայնքը կունենա դրական ձեռքբերումներ՝ աղքատության նվազում, եկամուտների բարձրացում, բերքատվության աճ, գյուղատնտեսության զարգացում, արտագաղթի նվազում և այլն: Այդ ամենը կնպաստի համայնքի զարգացմանը և բարգավաճմանը:

1.7 Կիսակառուցվածքային հարցազրույցներ

Հաշվի առնելով, որ հարցազրույցները հիմնված են յուրահատուկ գիտելիքների և փորձի վրա, կիսակառուցվածքային հարցազրույցները իրականացվեցին համայնքի գյուղապետի և ավագանու անդամների հետ: Դպրոցում իրականացված ուսումնասիրության ընթացքում կիսակառուցվածքային հարցազրույց անց է կացվել դպրոցի տնօրենի հետ:

Հարցազրույցների ընթացքում ստացված տեղեկությունը դասակարգվել է հետևյալ ուղղություններով:

1.7.1**Արտակարգ իրավիճակների խնդիրները և արձագանքելու համայնքի կարողությունները**

Հարցազրույցների արդյունքում բացահայտվել են համայնքում առկա հետևյալ կարողությունները.

- ✓ տարահանման պլան
- ✓ աղետների և արձագանքման պլան,
- ✓ հեռախոսակապ,
- ✓ արագ արձագանքման խումբ

Որպես ԱԻ-խնդիր մակայելու կարողություններն չվեցին

Նաև համայնքում առկա որոշակի տեխնիկական, խմելու ջուրը, դպրոցը, բնական աղբյուրները, տրանսպորտային միջոցները և այլն:

անտառները,

Արտակարգ իրավիճակների նդիմակայելու և արձագանքելու դպրոցի կարողությունները

Դպրոցի տնօրենի հետ անց կացված հարցազրույցի ընթացքում բացահայտվել են դպրոցում առկա հետևյալ կարողությունները.

- ✓ Էլեկտրական զանգ,
- ✓ ձեռքի զանգ,
- ✓ ստացիոնար և բջջային հեռախոսակապ,
- ✓ ինտերնետ,
- ✓ հակահրդեհային վահանակ,

Հարկ է նշել, որ դպրոցի խոցելիությունը բարձրանում է տարիանման պլանի, տարիանման նշանների, հրդեհի, երկրաշարժի և այլ արտակարգ իրավիճակների ժամանակ գործելակերպի կանոնների վերաբերյալ հուշաթերթիկների, ինչպես նաև անձնակազմի և աշակերտների հանձնարարականների ու հրահանգների բացակայության հետևանքով:

1.7.2 Համայնքում վերջին տարիներին տեղի ունեցած ԱԻ-ընդդեմ հետևանքները:

Համայնքում տեղի ունեցած բնական երևույթների և արտակարգ իրավիճակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը դասակարգվել է, որի արդյունքները պատկերված են աղյուսակում:

ՏԱՐԵԹԻՎ	ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿ	ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ԱՉԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ
1988	Երկրաշարժ	Վնասվել են և փլուզվել բնակելի տներ, շինություններ:
2000	Երաշտ	Բերքի վնասում:
2008, 2010	Խոզերի ժանտախտ	Խոզերի հարկադիր մորթ, նյութական կորուստ
2014	Կարկտահարություն և Կայծակ	Կարկուտի հետևանքով հողին են հավասարվել լոբու և կարտոֆիլի ցանքերը: Տուժել է նաև վարունգի բերքը, փչացել է խնձորենիների եւ այլ մրգատու ծառերի բերքը: Գյուղապետի խոսքերով, կարկուտը ավերել է 52 բնակչի տանիքները, կոտրել պատուհանները: Կայծակի հետևանքով շարքից դուրս են եկել բնակիչների սառնարանները, ջահերն ու հոսանքի հաշվիչները:
2015	Ուժեղ քամի	Տանիքների վնասում, Էլեկտրամատակարարման խափանում
Պարբերաբար	Առատ տեղումներ	Գերխոնավություն, սելավային հոսքերի առաջացում, շենքերի և տների, ճանապարհների վնասում, բերքի և անասնախոտի փթում, գյուղատնտեսական աշխատանքների /խոտհնձի/ խափանում:
Պարբերաբար	Սելավներ	Համայնքը տեղակայված է զառիթափ լանջերի վրա և չկա սելավատար համակարգ, ինչի հետևանքով ուժեղ անձրևների և ձնհալի ժամանակ առաջանում են հզոր սելավային հոսքեր, որոնք հիմնականում վնասում են համայնքի ճանապարհները, լցվում տնամերձ տարածքներ: Համայնքի միջով անցնում են մի քանի սելավաբեր ձորակներ
Պարբերաբար	Ուժեղ քամի	Ծառերի կոտրում, տանիքների վնասում,

		Էլեկտրամատակարարման խափանում
Պարբերաբար	Ցրտահարություն	Ցանքերի վնասում, բերքի կորուստ
Պարբերաբար	Կարկտահարություն	Բերքի, այգիների, տանիքների վնասում

Հարկ է նշել, որ շատ հաճախ վտանգավոր երևույթներից /երկրաշարժ, կարկտահարություն, սողանք և այլն/ հասցված փոքր մասշտաբի վնասների մասին չի հաղորդվում, ուստի վերջիններս չեն գրանցվում նաև վիճակագրությունում

Ըստ ստացված տեղեկությունների, դպրոցը 1988 թ-ի երկրաշարժի հետևանքով մասամբ վնասվել է:

Հարկ է նշել, որ դպրոցի տեղակայման վայրը հետազոտված չէ, սակայն ըստ դպրոցում անցկացված հարցման մասնակիցների՝ դպրոցը տեղակայված է սողանքային գոտում /սարի լանջին/ և նկատվել է սողանքի ակտիվացում:

1.8.2 անգվածային հարցում բնակչության շրջանում հարցաթերթի կների միջոցով

Ձանգվածային հարցմանը մասնակցել է համայնքի 19 բնակիչ, որի արդյունքում հավաքագրվեցին տեղեկություններ.

- ✓ համայնքին սպառնացող վտանգների իմացության,
- ✓ համայնքի խոցելի տարրերի ու կարողությունների իմացության,
- ✓ ԱՌՆ ոլորտի հիմնական դերակատարների,
- ✓ արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստվածության,
- ✓ իր ներուժը ԱՌՆ միջոցառումների պլանավորման և իրականացման գործում ներդնելու բնակչության պատրաստակամության,
- ✓ ԱՌՆ միջոցառումներին մասնակցության և շահագործության վերաբերյալ:

Դպրոցի ուսումնասիրության մասնակցել են 5 ուսուցիչ և 5 աշակերտ:

ՌԲուսումնասիրության նպատակն էր պարզել արտակարգ իրավիճակներին՝ դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների պատրաստվածության աստիճանը, աղետներին արձագանքման դպրոցի կարողությունները և իրազեկվածությունը համայնքին և դպրոցին սպառնացող վտանգների վերաբերյալ:

Ձանգվածային հարցումներից հավաքագրված տեղեկությունները դասակարգվել են, որի արդյունքները բերված են ստորև:

1.8.1 Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգավոր երևույթներ

Հայաստանը գտնվում է բնական վտանգների բարձր ռիսկային գոտում և ենթակա է տարբեր վտանգների ազդեցությանը: Բնական վտանգների շարքում Հայաստանը բոլորից շատ ազդեցություն է կրում երկրաշարժերից, վաղ գարնանային ցրտահարություններից, կարկտահարությունից, ուժեղ քամիներից, երաշտներից և հրդեհներից:

Հայաստանը գտնվում է աշխարհի առավել բարձր սեյսմիկ ակտիվության գոտիներից մեկում, ուստի այստեղ առկա են գեոֆիզիկական վտանգներին առնչվող նշանակալի ռիսկեր: Վերջին երեսուն տարվա ընթացքում տեղի ունեցած երկրաշարժերը վնաս են հասցրել մեծ թվով

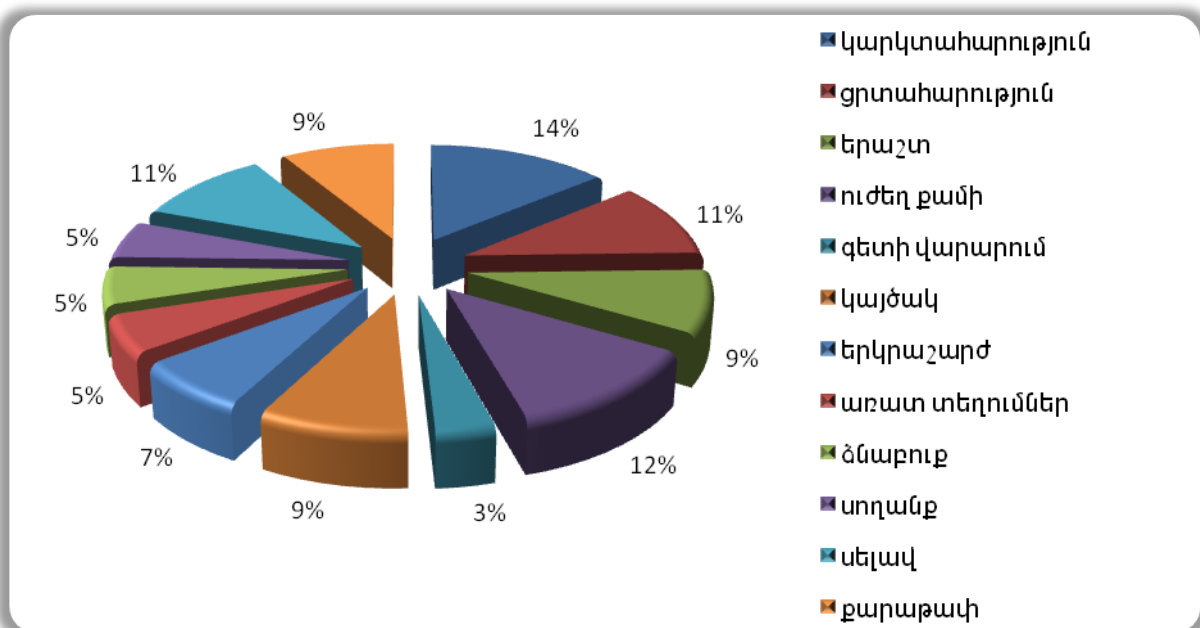
մարդկանց, ինչպես նաև հանգեցրել զգալի տնտեսական վնասների: Վերլուծությունները ցույց են տվել, որ վերջին մի քանի տասնամյակների ընթացքում եղանակային և կլիմայական վտանգավոր երևույթների ուժգնությունը և հաճախականությունը աճել է:

Օդերևութաբանական դիտարկումների տվյալների ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ Հայաստանում վերջին 80 տարիների կտրվածքով դիտվել է տարեկան ջերմաստիճանի աճ 0.85°C -ով և տեղումների նվազում 6-8%-ով: Ջերմաստիճանի և տեղումների փոփոխությունները ՀՀ տարածքի տարբեր շրջաններում և տարբեր սեզոններում ունեն տարբեր միտումներ:

Բնածինվտանգավորերևույթները և դրանց բացասական հետևանքները մեծ ազդեցություն ունեն մարդու բարեկեցության և տնտեսության զարգացման վրա: Բնականվտանգավորերևույթներըըստեղանչենառաջացնումաղետներ, քանիդեռչենզուգակցվումհասարակությանխոցելիությանհետ:

Կլիմայական այս երևույթների ուղղակի հետևանք է նաև եղանակային կտրուկ փոփոխությունների ավելացումը, որն ըստ բազմաթիվ հետազոտությունների, ռիսկի գործոն է ամենատարբեր ոլորտների համար՝ առողջապահություն, գյուղատնտեսություն, էներգետիկ և այլն:

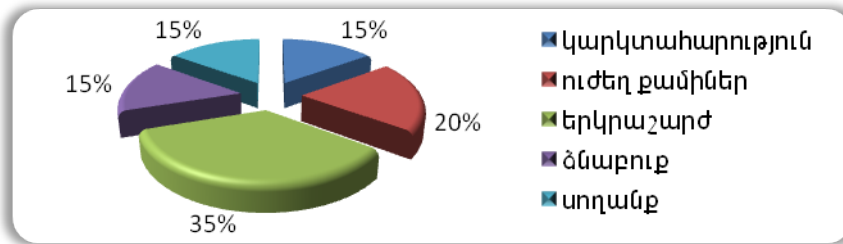
Հարցման մասնակիցների բնածին վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ պատասխանների պատկերը ներկայացված է գրաֆիկ 1-ում:

Գրաֆիկ 1. Բնակչության շրջանում բնածին վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ ստացված տեղեկություն

Բնածիներևույթներիցառավելշատնշվեցինկարկտահարությունը,ուժեղ քամիները, ցրտահարությունըևսելավը: Նշվեցիննաևայլերևույթներ՝ Երաշտ,կայծակներ, քարաթափումներ, Երկրաշարժ,առատտեղումներ,ձնաբուք, սողանքևգետիվարարումներ: Հենցայսերևույթներնենդարձել համայնքի բնականոն կյանքի խաթարման և նյութականկորուստներիպատճառ:

Դպրոցին սպառնացող բնածին վտանգավոր երևույթների վերաբերյալ դպրոցի ուսումնասիրության մասնակիցների պատասխանների պատկերը ներկայացված է գրաֆիկում:

Բացի բնածին երևույթներից նշվեցին նաև այլ երևույթներ, որոնք սպառնալիք են ներկայացնում դպրոցի համար: Դրանք են՝ հրդեհները և հանկարծակի փլուզումները:

Գրաֆիկ 2. Դպրոցին սպառնացող բնածին վտանգավոր երևույթներ

Շատ հաճախ բնածին վտանգների և վտանգավոր երևույթների ազդեցությունը հանգեցնում է մարդու բնակության միջավայրի որակական փոփոխությունների և շատ դեպքերում՝ աղետալի հետևանքների:

Յուրաքանչյուր բնածին վտանգավոր երևույթ՝ կախված տեսակից, բնույթից, մասշտաբից, թողնում է ամենատարբեր հետևանքներ, որոնց շրջանակները պայմանավորված են խոցող գործոններով՝ խոցման դաշտերով, տեղական պայմաններով, խոցելի տարրերով, որոնցից էլ վերջին տասնամյակներում նկատվում են հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների աճի միտումներ:

Ձանգվածային հարցումից և կիսակառուցվածքային հարցազրույցներից ստացված տեղեկությունները դասակարգվել են ըստ առաջնայնության, որի արդյունքները բերված են աղյուսակում:

Համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգավոր երևույթների աղյուսակ

ԵՐԵՎՈՒՅԹ		ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ
1	Կարկտահարություն	Համայնքում միողագործությամբ և այգեգործությամբ զբաղվում են տնամերձ տարածքներում հիմնականում սեփական օգտագործման համար: Միջին հաշվով՝ տարվա ընթացքում աղետալի կարկտահարումը տեղի է ունենում 2-3 անգամ, մյուսները՝ 4-5 անգամ: Կարկտից պատճառված վնասներն շատ են, քանի որ մշակվող բանջարեղենի /կարտոֆիլ, լոբի, կաղամբ, լոլիկ/, մրգի ու հատապտուղի ծաղկման ու հասունացման ժամկետը համընկնում է կարկտահարման ժամանակահատվածի հետ: Խոշոր չափի կարկուտը վտանգ է ներկայացնում մասնաճյուղի և ամրացված կառույցների, հատկապես ընտանի թռչունների: Երբեմն կարկուտի հետևանքով ժվարանում են անասնակերի հավաքման գործընթացը: Հարկ է նշել, որ կարկտահարության հետևանքով վնասվում են նաև շենք-շինությունների տանիքները, լուսամուտները, տրանսպորտային միջոցները:
2	Ուժեղ քամի	Քամիները բնորոշ են տարածաշրջանին: Ուժեղ քամիները բավականին մեծ վնասներ են պատճառում համայնքի տներին ու շենք-շինություններին,

		Էլեկտրահաղորդակցման համակարգին: Քամիները մեծ վնասներ են պատճառում նաև գյուղատնտեսական ոլորտին, դառնալով մրգատու ծառերի կոտորման, բերքի թափման պատճառ:
3	Ցրտահարություն	Ցրտահարությունների հետևանքով բնակչությունը կրում է նյութական վնասներ: Վերջին տարիներին դիտվում են ցրտահարման դեպքերի հաճախացում թե՛ գարնան թե՛ աշնան ժամանակահատվածում: Ցրտահարությունը և նրա հետևանքները դժվարություններ են ստեղծում անհատների համար: Հիմնականում ցրտահարությունը վնասում է մրգի, պտղի և բանջարաբուստանային մշակաբույսերի բերքը:
4	Սելավ	Համայնքը տեղակայված է զառիթափ լանջերի վրա և չկա սելավատար համակարգ, ինչի հետևանքով ուժեղ անձրևների և ձնհալի ժամանակ առաջանում են հզոր սելավային հոսքեր, որոնք հիմնականում վնասում են համայնքի ճանապարհները, լցվում տնամերձ տարածքներ: Համայնքի միջով անցնում են մի քանի խոշոր սելավաբեր ձորակներ:
5	Քարաթափում	Քարաթափումները դիտվում են միջհամայնքային ճանապարհի վրա: Այն սպառնալիք է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների և մարդկանց համար: Քարաթափումների հետևանքով հնարավոր են նաև ճանապարհների խցանումներ:
6	Երաշտ	Երաշտը սպառնում է նաև անասնապահական ոլորտին, երբ աննախադեպ շոգի պատճառով արոտավայրերում և խոտհարքներում խոտի քանակը չի բավականացնում անասնակերի հարցը լուծելու համար: Երաշտային տարիներին, ջրի սակավության պատճառով մեծանում է վարակիչ հիվանդությունների հավանականությունը՝ թե՛ բնակչության շրջանում, թե՛ անասնապահական ոլորտում: Իսկորոշ արոտավայրերում միմոցների բացակայության պատճառով վնասվում է կաթնատվությունը: Երաշտի ժամանակ զգալիորեն մեծանում է նաև մարդկանց շրջանում վարակիչ հիվանդությունների տարածման, մշակաբույսերի ոչնչացման վտանգը:
7	Ամպրոպ, կայծակ	Ամպրոպներն ու կայծակները համայնքում միշտ էլ դիտվել են: Ամպրոպն ու կայծակը բավականին լուրջ վնասներ են հասցնում բնակչությանը, դառնալով էլեկտրասարքավորումների վնասման պատճառ: Հարկ է նշել, որ կայծակները սպառնալիք են ներկայացնում նաև գյուղատնտեսական կենդանիների և մարդկանց համար, ինչը վարքականոսների չպահպանելու հետևանք է:
8	Երկրաշարժ	Երկրաշարժը անկանխատեսելի երևույթ է և սպառնում է Հայաստանի ամբողջ տարածքին: Շիկությունների վիճակի պատճառով երկրաշարժը կարող է դառնալ նյութական և մարդկային կորուստների պատճառ: Կարող է դառնալ նաև համայնքին բնորոշ այլ երևույթների /քարաթափում, սողանք/ և արտակարգ իրավիճակների /պայթյուն, հրդեհ/ պատճառ:
9	Առատ տեղումներ	Համայնքին բնորոշ են առատ տեղումները թե՛ ձյան թե՛ անձրևի տեսքով: Վերջին տարիներին ավելացել են նաև կարկուտի դեպքերը: Առատ տեղումները դառնում են սելավային հոսքերի առաջացման, քարաթափումների ակտիվացման պատճառ, ինչպես նաև խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը: Առատ տեղումների հետևանքով համայնքի ճանապարհները դառնում են դժվարանցանելի:

10	Ձևաբույք	Համայնքին բնորոշ առատ ձյունը և ուժեղ քամիները պատճառ են դառնում ձնաբքի, ինչի հետևանքով հիմնականում խցանվում են միջհամայնքային ճանապարհը: ճանապարհի խցանումը դառնում է լրացուցիչ խնդիրների առաջացման պատճառ:
11	Սողանք	Գյուղի ներսում առկա են սողանքային տեղամասեր, որի վրա են տեղակայված բնակելի տներ, ցանքատարածքներ և դպրոցը:
12	Գետի վարարում	Համայնքի տարածքով Էանցնում Մարցգետի 3 կմ հատվածը: Հիմնականում գարնան ժամանակահարվածում առատ տեղումների և ձնհալի հետևանքով գետը վարարում է և հեղեղում ափամերձ տարածքները: Գետի վարարումների հետևանքով կասկածվում են նաև կամուրջները:

Բացի բնածին երևույթներից կան նաև արհեստական երևույթներ, որոնք սպառնալիք են ներկայացնում համայնքի համար: Դրանք են՝ անասնափամաճարակները, շրջակա միջավայրի վնասումը, անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները, վայրի գազանների հետ կապված վտանգները:

Վայրի գազանների ներխուժումները դարձել են ավելի հաճախակի, ինչը մտահոգության պատճառ է բնակչության շրջանում:

Չեն բացառվում գազանների հարձակումները նաև բնակիչների վրա:

Համայնքի անասնապահական ոլորտի համար վտանգ են ներկայացնում վերջին տարիներին ավելացած գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունները, ինչը հիմնականում կանխարգելիչ միջոցառումների բացակայության հետևանք է: Վարակիչ և զանգվածային բնույթ կրող ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելումը անասնաբուժության հիմնական ու կարևորագույն խնդիրներից է: Համաձայն վիճակագրական տվյալների, յուրաքանչյուր վարակիչ հիվանդություն ավելի մեծ վնաս է հասցնում անասնապահությանը, քան տասն ոչ վարակիչ հիվանդություններ: Ուստի, վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելումը ունի մեծ նշանակություն անասնաբուժության համար, քանի որ այն համայնքի եկամտի հիմնական աղբյուրն է:

Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները պայմանավորված են մարդկային գործոնով: Դրանք, որպես կանոն, մարդկանց անզգուշության և անփութության հետևանք են: Շատ հաճախ հրդեհները բռնկվում են, երբ մարդիկ միտումնավոր այրում են խոզանները: Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները բացասական ներգործություն են ունենում շրջակա միջավայրի վրա: Կլիմայի փոփոխության պայմաններում անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհները էկոհամակարգի համար դառնում են ամենաանմիջական և խոշոր սպառնալիքները:

Մարդու սխալ գործունեության հետևանքով աղտոտվում է նաև շրջակա միջավայրը: Բանն այն է, որ համայնքում չի կատարվում կազմակերպված աղբահանություն, այդ իսկ պատճառով բնակչության մի մասը աղբը այրում է, իսկ միյուս մասը թափում է որտեղ պատահի: Տարածաշրջանին բնորոշ քամիների հետևանքով աղբը տարածվում է հարակից հողատարածքներով մեկ: Աղբը օդ-օրի տարածվելով գրավում է մաքուր տարածքներ: Այս ամենի հետևանքով տարածաշրջանին սպառնում է նաև բնապահպանական վտանգ:

Որպես մարդածին բնույթի վտանգ նշվեցին ավտոմեքաները, կենցաղային հրդեհները, (հատկապես պահեստավորված անասնախոտի), պայթյունները, շենքերի, շինությունների փլուզումները: Համայնքի համար հատկապես մտահոգիչ են բնակելի տների ֆիզիկական վիճակը, քանի որ նրանք հին են, ինչպես նաև մասամբ վնասվել են 1988թ-ի երկրաշարժի հետևանքով:

1.8.2 Վտանգավոր երևույթների սեզոնայնություն

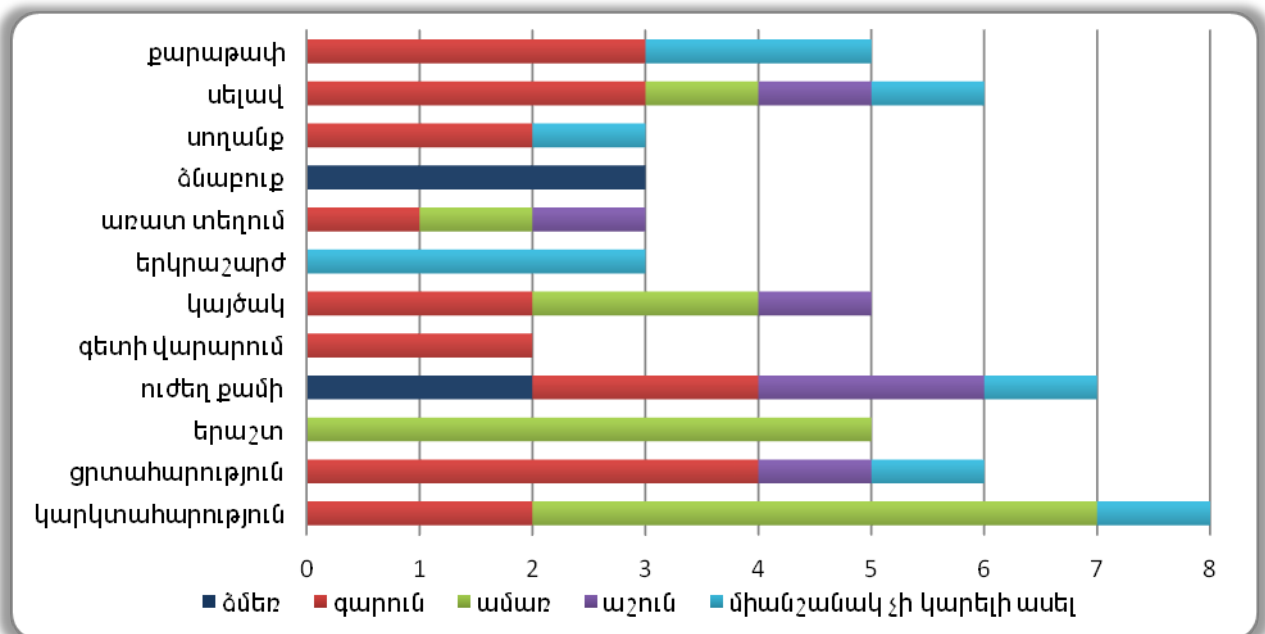
Տարածաշրջանի կլիմայի կարևոր առանձնահատկությունը եղանակային պայմանների արտահայտված տատանումներն են ինչպես տարեցտարի, այնպես էլ տարվա ընթացքում:

Սեզոնայնության ուսումնասիրությունը ի հայտ է բերում համայնքին սպառնացող վտանգավոր երևույթներին բնորոշ ժամանակահատվածները, ինչը հնարավորություն է տալիս՝ անդրադառնալով անցյալին, բացահայտել երևույթների հետ կատարվող փոփոխությունները և միտումները:

Օդերևութաբանական դիտարկումների տվյալների ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ Հայաստանում վերջին 80 տարիների կտրվածքով դիտվել է տարեկան ջերմաստիճանի աճ 0.85°C-ով և տեղումների նվազում 6-8%-ով:

Ջերմաստիճանի և տեղումների փոփոխությունները ՀՀ տարածքի տարբեր շրջաններում տարբեր սեզոններում ունեն տարբեր միտումներ:

Աթան համայնքում առավել հաճախ դիտվող վտանգավոր երևույթների սեզոնայնության վերաբերյալ պատկերը բերված է Գրաֆիկ 3-ում:

Գրաֆիկ 3. Բնածին վտանգավոր երևույթների սեզոնայնության վերաբերյալ բնակչությանից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Սեզոնայնության ուսումնասիրության վերլուծությունը ցույց տվեց, որ համայնքի բնակչության տեսակետից համայնքին սպառնացող բնածին երևույթների ռիսկերը նկատվում են գարնան ժամանակահատվածում: Այդ ժամանակահատվածում դիտվող երևույթները առանձնակիորեն ստեղծում են ծայրահեղ տեսակետներ, որը համայնքի կամ տնտեսական աղքատություն է, ինչպես նաև մեծ վնասներ են հասցնում համայնքի սոցիալ-տնտեսական ոլորտին. բնակֆոնդին, ճանապարհին և այլն:

Հարկենշելնալ,

որամբողջ տարվա ընթացքում համայնքի անասնապահական ոլորտի համար վտանգ են ներկայացնում

ամիամաճարակները: Բռնկման հավանականությունը մեծանում է ամռան ամիսներին և հատկապես երաշտային տարիներին:

Աշնանն ավելանում է անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհների հավանականությունը: Ձմռան ժամանակ հատվածում ավելանում են վայրի գազանների հետ կապված ռիսկերը:

Դիտվող երևույթները սպառնալիք են ներկայացնում գյուղատնտեսական ոլորտի, մարդկանց և համայնքի բնական ու կյանքի համար:

Սակայն սեզոնային տատանումները յուրաքանչյուր տարի սովորաբար ունենում են իրենց առանձնահատկությունները: Որոշ երևույթներ և պրոցեսներ տարվա ընթացքում ենթարկվում են սեզոնային փոփոխությունների, որոնք կարող են պայմանավորված լինել տարվա եղանակի հերթափոխմամբ, կլիմայի փոփոխության ազդեցությամբ, ինչպես նաև սոցիալ-տնտեսական տարբեր գործոններով:

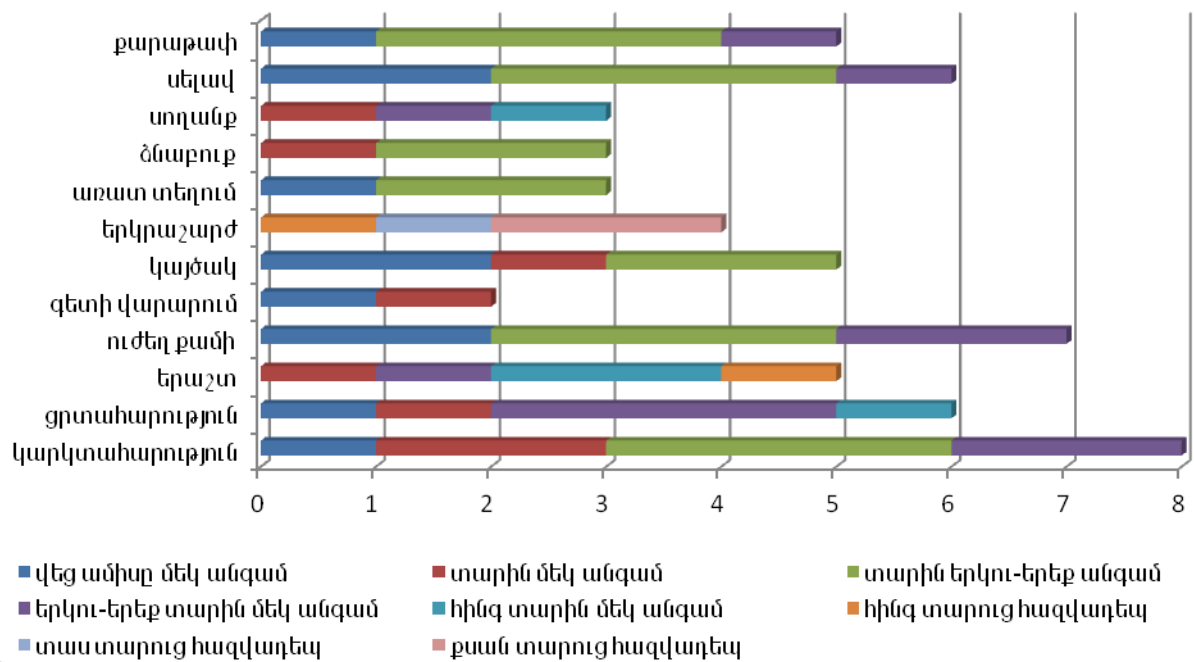
Սեզոնային տատանումներն առավելակնառու կերպով արտացոլվում են գյուղատնտեսության մեջ, որտեղ, օրինակ, բուսաբուծության մթերքների մեծ մասը ստացվում է միայն որոշակի ամիսների: Դա իր հերթին սեզոնային տատանումներն առաջացնում է գյուղատնտեսական հումք մշակող ձեռնարկությունների և արտադրամասերի աշխատանքներում: Սեզոնային տատանումները հաճախ հանգեցնում են տարբեր տեսակի անցանկալի արդյունքների, հատկապես արտադրանքի ինքնարժեքի բարձրացման:

Սեզոնայնության ուսումնասիրությունը անհրաժեշտ է, որպեսզի տարեկան պլանավորման ժամանակ կանխատեսվեն ու հաշվառվեն վտանգավոր երևույթների սեզոնային տատանումները, քանի որ երբեմն դրանց վերացնելը ինարավոր չէ:

1.8.3 Վտանգավոր երևույթների հաճախականությունը

Համաշխարհային վիճակագրությունը վկայում է, որ տարեցտարի աճում է հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթների հաճախականությունը: Աշխարհում տարեկան մարդկային զոհերի 40% պայմանավորված է հենց հիդրոօդերևութաբանական վտանգավոր երևույթներով: Դրանք դառնում են նաև տնտեսական վնասների պատճառ: Մասնավորապես ՀՀ տարածքում 2000թ. երաշտից տնտեսությանը հասցված վնասը կազմել է 40 միլիոն դոլար, 2002թ. դեկտեմբերին դիտված անսախաղեպ ցրտերի (-28, -32 աստիճան) պատճառով պտղագործությանը կրել են 25 միլիոն, իսկ 2004-ին՝ կարկտահարության, ցրտահարությունների, ուժեղ քամիների պատճառով՝ 28 մլն դոլարի վնաս:

Բնակչության շրջանում վտանգավոր երևույթների հաճախականության վերաբերյալ ստացված տեղեկությունների պատկերը երևում է ստորև բերված գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 4. Բնածին վտանգավոր երևույթների հաճախականության վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Վտանգավոր երևույթների հաճախականության ուսումնասիրության վերլուծությունը ցույց տվեց, որ համայնքի բնակչության տեսակետից համայնքը տարին առնվազն երկու անգամ ենթարկվում է սպառնացող բնածին երևույթների բացասական ազդեցությանը:

Զննարկումների և հարցման ընթացքում պարզ դարձավ, որ բնակչության մեծ մասը ավելի շատ ուշադրություն է դարձնում և վտանգավոր է համարում այն բնածին երևույթները, որոնք դարձել են կամ կարող են դառնալ նյութական կորուստների և բնականոն կյանքի ընթացքի խաթարման պատճառ: Այդ երևույթներից հատկապես առանձնացվեցին կարկտահարությունը, երաշտը, ցրտահարությունը և այլն:

Վերջին տարիներին եղանակային փոփոխությունները դարձել են ակնհայտ:

Այդ փոփոխությունները ուղեկցվում են բնական

երևույթներից աղետների հաճախականության ավելացմամբ:

Եղանակային փոփոխությունները լրջորեն ազդում են բուսական և կենդանական աշխարհի վրա:

Այն առավել զգալի ազդեցություն է ունենում վրա:

գյուղատնտեսության

մշակույթի վարման գործընթացների վրա:

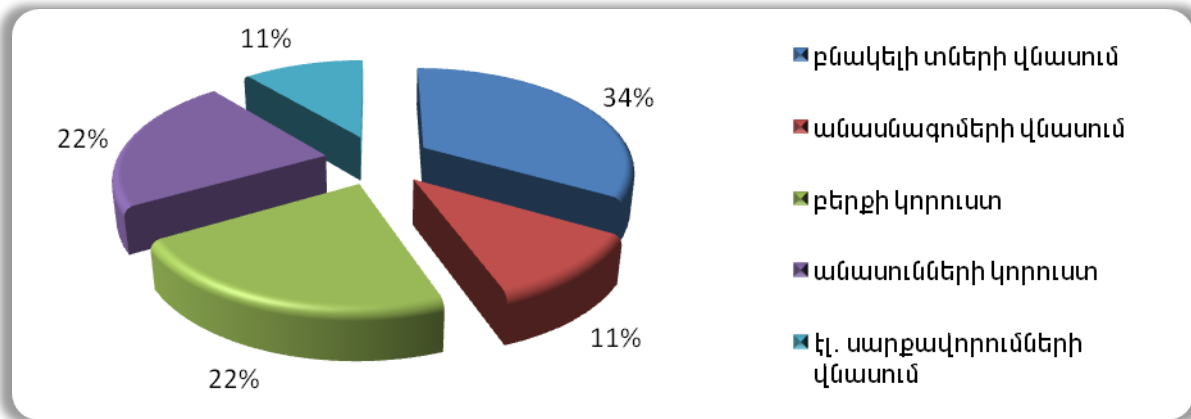
Այդ երևույթները և մարդկային գործունեության ավերակների խոչընդոտում են բացասական ազդեցությունն ունենում մշակաբույսերի բերքատվության,

գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության վրա:

1.8.4

Համայնքում տեղի ունեցած արտակարգ դեպքերից բնակչության կրած վնասները

Հարցման մասնակիցների 47%-ը անմիջական վնաս է կրել համայնքում տեղի ունեցած փոքրամասշտաբ աղետներից և արտակարգ իրավիճակներից: Վերջիններիս հետևանքով փոխվել է գյուղատնտեսական ոլորտը (44%), վնասվել են բնակելի տներ (34%), եղած կորուստները և վնասները նյութական են:

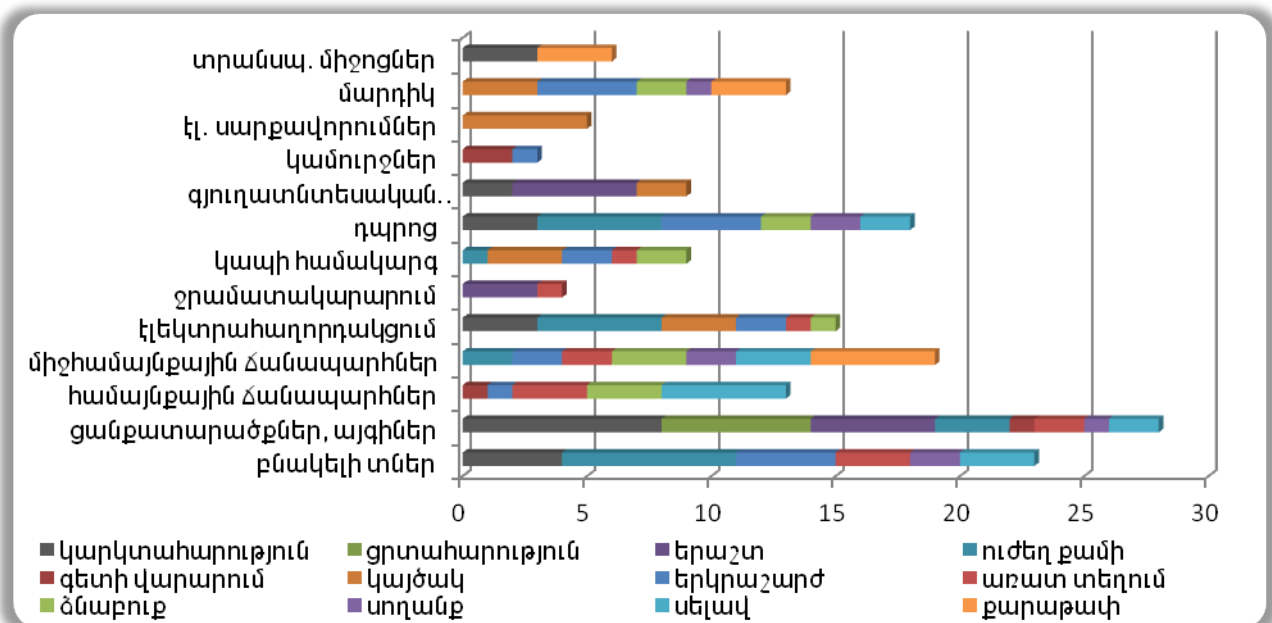
Գրաֆիկ 5. Աղետների և արտակարգ իրավիճակների հետևանքով բնակչության կրած վնասների վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Նշվեցին նաև, որ շատ հաճախ փոքր մասշտաբի վտանգավոր երևույթներից հասցված վնասների մասին չի հաղորդվում, ուստի վերջիններս չեն գրանցվում նաև պաշտոնական վիճակագրությունում: Ըստ բնակիչների՝ թերի են կամ բացակայում են նաև հատուկ ուղղվածության մասնագիտացված տեղեկատվության և կանխատեսումների պատրաստման և տարածման մեխանիզմները: Հարցման ընթացքում պարզվել է նաև, որ համայնքային մակարդակում բացակայում է սպառնացող վտանգի մասին ազդարարման համակարգը:

1.8.5 Վտանգների խոցելիության համադրությունը

Յուրաքանչյուր վտանգի առումով առկա են կոնկրետ տարածքին բնորոշ խոցելիություններ, որոնք կախված երկրից, մարզերից, համայնքներից կամ անհատներից: Խոցելիությունը հետևանք է ֆիզիկական, տնտեսական, սոցիալական և քաղաքական-ինստիտուցիոնալ թուլությունների:

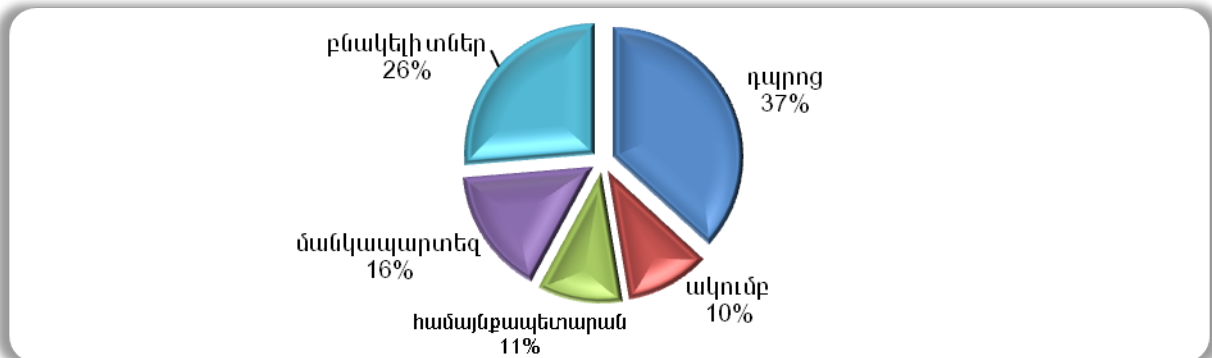
Ստորև բերված գրաֆիկից երևում է, թե բնակչության կարծիքով, ինչպիսի վտանգավոր երևույթներն են իրական սպառնալիք հանդիսանում Աթան համայնքի կենսական կարևոր համակարգերի, ինֆրակառուցվածքների, շինությունների և գյուղ. նշանակության օբյեկտների համար:

Գրաֆիկ 6. Բնական վտանգներից համայնքի խոցելի տարրերի վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Ստացված պատկերից կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի ներքին բնակչության մասնաճյուղերի առավել խոցելի են ցանքատարածքները, բնակելի տները, միջհամայնքյա խնամապահները և դպրոցը:

Համայնքի խոցելի շինությունների վերաբերյալ հարցման մասնակիցների պատասխանների պատկերները ներկայացված են հետևյալ գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 7. Համայնքի խոցելի շինությունների վերաբերյալ բնակչության հարցման արդյունքները

Ըստ հարցման արդյունքների, արտակարգ դրության ժամանակահատվածում, որպես առավել խոցելի, նշվել են դպրոցը և բնակելի տները: Դպրոցը խոցելի է նշվել, քանի որ այն հիմնականում երեխաների համար է: Այն խոցելի է նշվել նաև որպես մարդկային մեծ կուտակման օբյեկտ: Բնակելի տները խոցելի են, քանի որ տներում բնակվող մեծ թվով մասնավորապես 1988թ-ի երկրաշարժի հետևանքով: Մանկապարտեզը, ակումբը և համայնքապետարանը հիմնականում խոցելի են նշվում վերանորոգման կարիք:

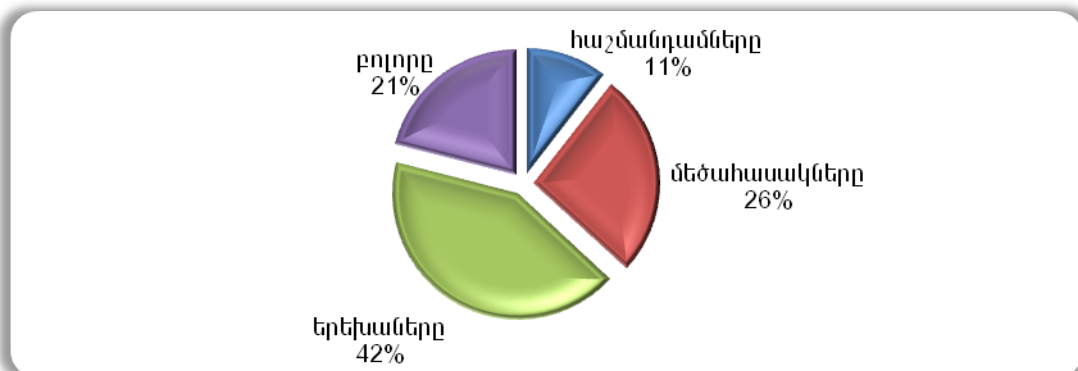
Դպրոցը համայնքի մարդկային մեծ կուտակումներով օբյեկտ է:

Այս տեղերը երեխաների մեծ զանգվածի համար են: 9-12 տարի/նժամանակի /օրվա 6-8 ժամ/ զգալի մասը:

Հետևաբար, դպրոցի կարևոր խնդիրներից է աշակերտների և աշխատակազմի անվտանգության ապահովումը:

Համայնքի խոցելիության աստիճանը բարձրանում է նաև արտակարգ դրության ժամանակահատվածում գիտելիքների պակասի և վարչական ունեցողության հետևանքով:

Հաջորդ գրաֆիկը ցույց է տալիս ԱԻ-ին կատարված մարդկանց առավել խոցելի խմբերը:

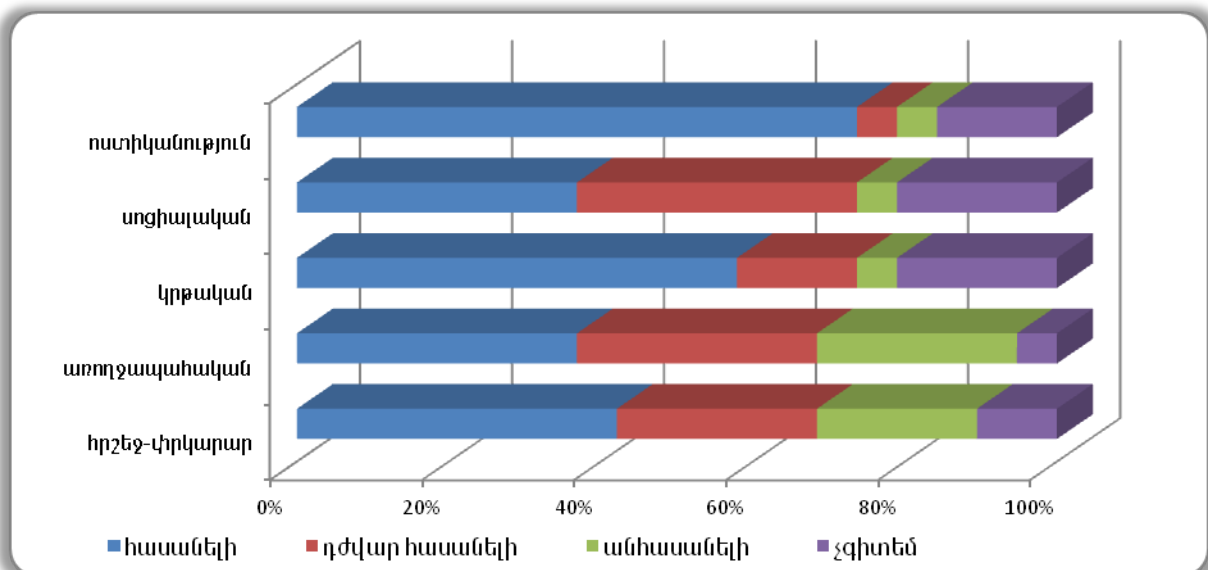
Գրաֆիկ 8.

Համայնքի խոցելի խմբերի վերաբերյալ բնակչության հարցման արդյունքները

Գրաֆիկից երևում է, որ տվյալ համայնքում առավել խոցելի խումբ են համարվել երեխաները: Զարգման ժամանակ նշվել է, որ գրաֆիկում ներառված բոլոր խմբերի խոցելիության աստիճանը կնվազի կամ կաճի՝ կախված վերջիններիս առողջական վիճակի և իրազեկվածության մակարդակի փոփոխությունից:

Արտակարգ իրավիճակների աղետների սպառնալիքի դեպքում կարող են առաջանալ գործոններ, որոնց ազդեցությունը վտանգավոր է երեխաների կյանքի և առողջության համար: Յուրաքանչյուր դպրոցի անձնակազմն ու այնտեղ սովորող երեխաները պետք է գիտակցեն իրենց կյանքին սպառնացող վտանգները և պատրաստ լինեն համապատասխան քայլեր ձեռնարկել վերահաս և փաստացի վտանգի դեպքում: Ուստի, շատ կարևոր է, որ նման իրավիճակներում թե դպրոցի անձնակազմը, թե աշակերտները և թե ծնողները կարողանան ճիշտ գործել. իրականացնել տարհանում, ցուցաբերել առաջին օգնություն և հոգեբանական աջակցություն:

Ուսումնասիրվել է նաև տարբեր ծառայությունների հասանելիության աստիճանը:

Գրաֆիկ 9. Համայնքի ծառայությունների հասանելիության վերաբերյալ բնակիչներից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

Հարցվողները ծառայությունների հասանելիության աստիճանը կապում էին համայնքի տեղադիրքի, հեռավորության, ֆինանսական խնդիրների և ենթակառուցվածքների վիճակի հետ:

Հարկ է նշել, որ դեպի դպրոցի տեղակայման վայր տանող ճանապարհի չկա:

1.8.6 Աղետների նդիմակայելու վերաբերյալ համայնքի բնակչության գիտելիքները

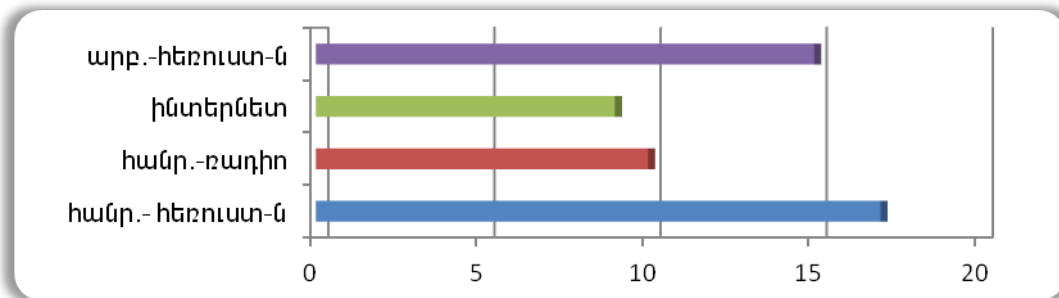
Համայնքի պաշտպանության համար կենսական կարևոր գործոն է աղետներին դիմակայելու և արձագանքելու տեղական կարողությունը, որն արտահայտվում է տեղում առկա

արձագանքման գործիքներով և մեխանիզմներով, տեխնիկական միջոցներով և բնակչության պատրաստվածության մակարդակով:

Հարցազրույցների և հարցման ընթացքում պարզվեց, որ բնակչության և տեղական իշխանության շրջանում կա համայնքում առկա կարողությունների կիրառման և շահագործման վերաբերյալ գիտելիքների պակաս:

Համայնքը առաջինն է առնչվում աղետներին: Նմանատիպ իրավիճակներին դիմակայելու և արձագանքելու արդյունավետությունը կախված է բնակչության և տեղական իշխանության գիտելիքների և հմտությունների մակարդակից: Բնակչության շրջանում գիտելիքների ու հմտությունների պակասը էական ազդեցություն ունի համայնքի խոցելիության մակարդակի վրա: Աղետներին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստվածության մակարդակը պարզելու նպատակով՝ ուսումնասիրվեց համայնքի բնակչության ինքնագնահատականը աղետներին պատրաստվածության վերաբերյալ:

Նախապատրաստումը սկսվում է տեղեկատվությունից և այն տրամադրելու հնարավորություններից ու ձևերից: Հարկ է նշել, որ տեղեկատվության տրամադրման հիմնական միջոցներից՝ հանրային հեռուստատեսությունը, հասանելի է համայնքին: Տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիությունը երևում է գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 10. Համայնքին ծառայությունների հասանելիության վերաբերյալ բնակչությունից ստացված տեղեկությունների գրաֆիկական պատկերը

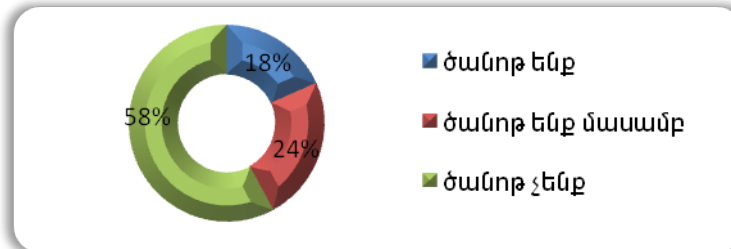
Հարցվածների գերակշիռ մասը նշել է, որ միանգամից օգտվում է տեղեկատվության մի քանի աղբյուրներից: Տեղեկատվություն ստանալու հիմնական աղբյուրը հանրային հեռուստատեսությունն է: Արբանյակային հեռուստատեսությունը և ռադիոն նույնպես տեղեկատվություն ստանալու աղբյուրներից են: Ինտերնետը որպես տեղեկատվական աղբյուր ավելի հասանելի է դարձել:

Տեղեկատվական աղբյուրներից դպրոցին հասանելի են հանրային հեռուստատեսությունը և ինտերնետը:

Բնակչության՝ աղետներին նախապատրաստվածության և դիմակայելու կարողություններից է կախված աղետներին արձագանքման տեղական մակարդակը: Ըստ գյուղապետի տրամադրած տեղեկատվության՝ ՏԻՄ ներկայացուցիչները 2015թ.-ին մասնակցել են ԱՌՆԱԴ հիմնադրամի կողմից Աղվերանում կազմակերպված ԱՌՆ դասընթացներին:

Ըստ դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների, իրենց համար երբևիցե չեն կազմակերպվել աղետներին և արտակարգ իրավիճակներին նախապատրաստվելու, արձագանքելու և դիմակայելու հատուկ դասընթացներ:

Արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքների և հմտությունների վերաբերյալ ինքնագնահատականի պատկերը երևում է գրաֆիկից:

Գրաֆիկ 11. Արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքների և հմտությունների վերաբերյալ բնակչության ինքնագնահատականի գրաֆիկական պատկերը

Ըստ գրաֆիկի արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության վերաբերյալ գիտելիքներին և հմտություններին ծանոթ են հարցվողների 18%-ը, իսկ մասամբ ծանոթ են՝ 24%-ը: Հարցվողների 58%-ը չունեն որևիցե գիտելիք արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության վերաբերյալ, ինչը բարձրացնում է համայնքի խոցելիության աստիճանը:

Դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների՝ արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքի և հմտությունների վերաբերյալ ինքնագնահատականի պատկերը երևում է գրաֆիկներից: Գրաֆիկներից երևում է, որ դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների գերակշիռ մասը չունեն համապատասխան գիտելիք և հմտություններ արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի, հակահրդեհային պաշտպանության և առաջին օգնության վերաբերյալ, ինչը բարձրացնում է խոցելիությունը: Հարկ է նշել, որ դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների համար երբևիցե չեն կազմակերպվել ԱՌՆ ուղղված դասընթացներ:

Առաջին օգնության հիմունքներ

Աշխատակազմ Աշակերտներ

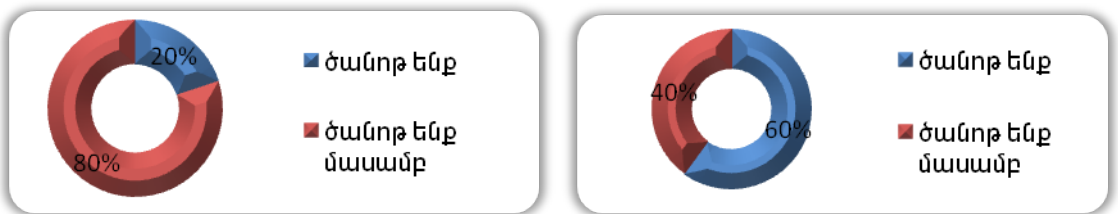
Հակահրդեհային անվտանգության կանոններ

Աշխատակազմ

Աշակերտներ

Արտակարգ իրավիճակների ժամանակ վարքականոններ

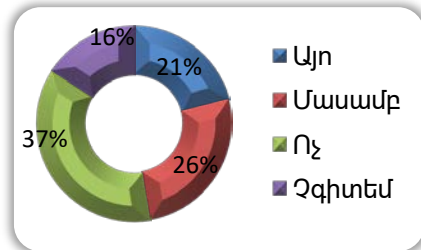

Աշխատակազմ Աշակերտներ

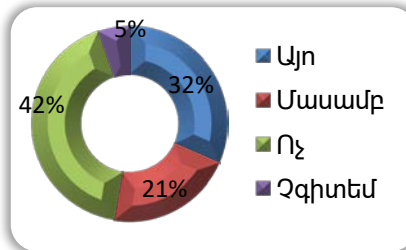
Գրաֆիկ 11. Դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների՝ արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի և առաջին օգնության գիտելիքի և հմտությունների վերաբերյալ ինքնագնահատականի վերաբերյալ

Համայնքի բնակչության և տեղական իշխանության ԱԻ-ին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստ լինելու վերաբերյալ հարցվողների կարծիքը արտացոլված է ստորև բերված գրաֆիկներում:

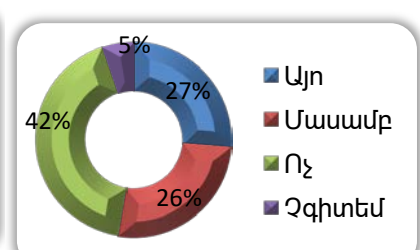
Ըստ Ձեզ՝ աղետի դեպքում տեղական իշխանությունը պատրաստ է արձագանքել ԱԻ-ն

Ըստ Ձեզ՝ աղետի դեպքում համայնքի բնակչությունը պատրաստ է արձագանքել ԱԻ-ն

Ըստ Ձեզ՝ աղետի դեպքում դուք պատրաստեք արձագանքել ԱԻ-ն

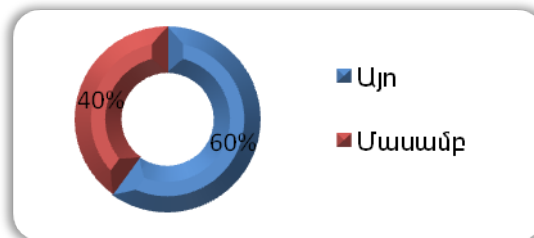
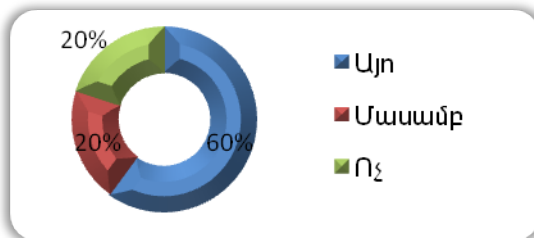

Գրաֆիկ 12.

Կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի բնակչության հոգեբանական պատրաստվածությունը բավարար մակարդակի է:

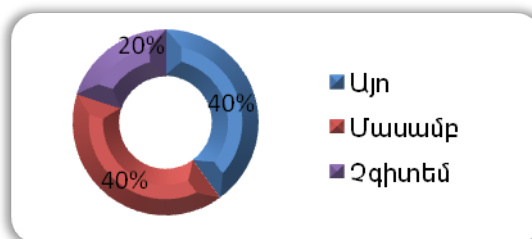
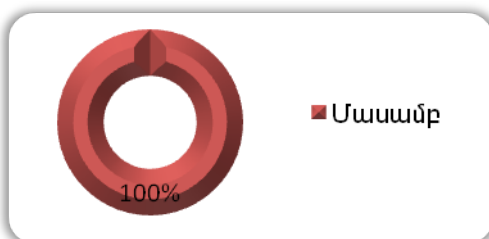
Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների՝ հնարավոր արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու պատրաստվածության ինքնագնահատականը երևում է ստորև բերված գրաֆիկներից:

Աղետի կամ արտակարգ իրավիճակի դեպքում ձեր դպրոցի անձնակազմը պարրա՛ստ է դիմակայելու և արձագանքելու:

Աշխատակազմ Աշակերտներ

Աղետի կամ արտակարգ իրավիճակի դեպքում ձեր դպրոցի աշակերտները պարրա՛ստ են դիմակայելու և արձագանքելու:

Աշխատակազմ

Աշակերտներ

Գրաֆիկ 13. Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների՝ հնարավոր արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու պատրաստվածության ինքնագնահատականը

Յուրաքանչյուր արտակարգ իրավիճակում առաջանում են զործոններ,

որոնց ազդեցությունը կարող է վտանգավոր լինել կյանքի և առողջության համար:

Մարդու գոյատևելու և անվտանգությունը պայմանավորված է հոգեբանական պատրաստվածության և սեփական անվտանգության կանոնների մագություն մակարդակից:

Յուրաքանչյուր դպրոցի տնօրեն պատասխանատվություն է կրում դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների անվտանգության համար:

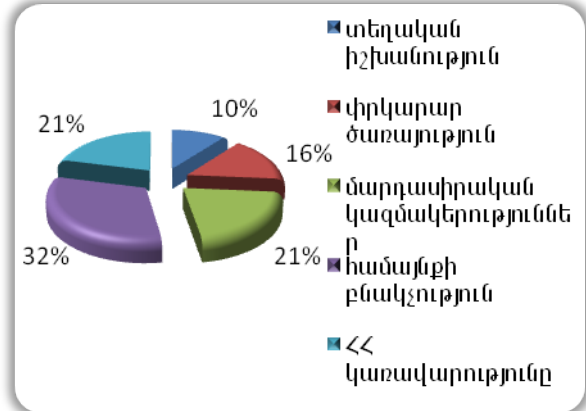
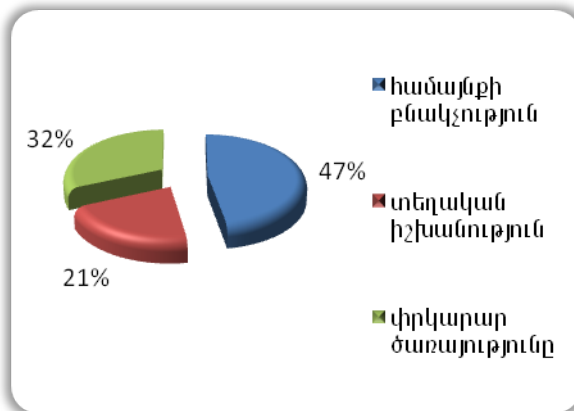
Արտակարգ իրավիճակներին արձագանքման ոլորտում գործող շահագրգիռ կողմերի վերաբերյալ բնակչության իմացության ուսումնասիրությունը բացահայտեց, որ աղետներին արձագանքման և հետևանքների վերացման գործում հարցման մասնակիցները հիմնականում տեսնում են համայնքի բնակչության, տեղական իշխանության, փրկարար ծառայության, մարդասիրական կազմակերպությունների և ՀՀ կառավարության մասնակցությունը:

Ըստձեզ՝ ով կարող է եականօգնություն

ցուցաբերել աղետից անմիջապես հետո՝ միջհիմնական ուժերի ժա մանումը:

Ըստձեզ՝

որ կառույցները կարող են եականօգնություն օգնություն տալ:

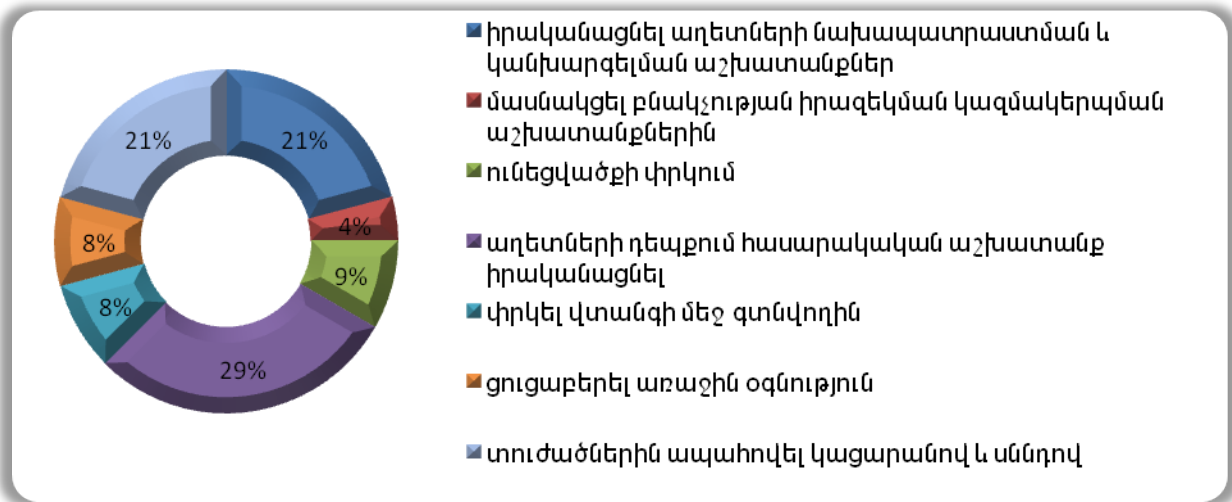
Գրաֆիկ 14

Աղետի դեպքում հիմնական դերակատարներին վերաբերվող ստացված արդյունքները պայմանավորված են երկու հանգամանքով. վերջին տարիներին տեղի ունեցած արտակարգ իրավիճակների պատճառած տնտեսական վնասներով, կորուստներով և վերոհիշյալ շահագրգիռ կողմերի արձագանքման աստիճանով, և որ կառույցներից է համայնքի բնակչությունը աջակցություն ակնկալում հետագայում:

Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների շրջանում իրականացված ուսումնասիրությունը բացահայտեց, որ աղետներին արձագանքման և հետևանքների վերացման գործում հարցման մասնակիցները հիմնականում տեսնում են համայնքի բնակչության, տեղական իշխանության, բարերարների և ՀՀ կրթության նախարարության մասնակցությունը:

Փորձը ցույց է տալիս, որ արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու և արձագանքելու պատրաստվածության հանգամանքը պայմանավորված է բնակչության պատրաստակամությունից՝ կամավոր ներգրավվելու տարբեր ծրագրերում՝ ուղղված աղետներին նախապատրաստվելուն, կանխարգելմանը և արձագանքմանը: Աղետներին նախապատրաստվելու ու կանխարգելումը ներառում են աղետից առաջ, աղետի ժամանակ և աղետից հետո մի շարք գործընթացներ: Այդպիսի ծրագրերը ներառում են գործողություններ, որոնցից կշահի ողջ համայնքը, այդ թվում՝ երեխաները: Բնակչության կողմից արտահայտված կամավորության պատրաստակամությունն առավելություն է, որը պետք է հաշվի առնվի և կիրառվի:

Հարցման մասնակիցների 42% պատրաստակամություն հայտնեցին կամավոր մասնակցել աղետների հետ կապված նախապատրաստական, կանխարգելման և արձագանքման աշխատանքներին: Ստորև բերված գրաֆիկն արտացոլում է հարցվողների պատասխանները ԱԻ-ից առաջ կամ հետո իրականացվող աշխատանքներին մասնակցության վերաբերյալ:

Գրաֆիկ 14.

Աղետից առաջ կամ հետո իրականացվող աշխատանքներին կամ ավարտական ցուցանիշներին կապված ռիսկերի վերլուծությունը

ԱԻ-ի դեպքում համայնքի բնակիչների կողմից ձեռնարկվող անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ բնակչությունը ամենաառաջնային քայլերն է համարում՝

- աղետների դեպքում հասարակական աշխատանքներին մասնակցումը,
- աղետներին նախապատրաստման և կանխարգելման աշխատանքների իրականացումը
- տուժածներին սննդով և կացարանով ապահովումը:

Կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի բնակչության հոգեբանական պատրաստվածությունը բավարար մակարդակի է, սակայն աղետներին արձագանքելու և դիմակայելու համար անհրաժեշտություն կարարձացնելու պատրաստվածության մակարդակը:

Հարկ է նշել, որ հարցման մասնակցած բոլոր աշակերտները և աշխատակազմը ցանկություն հայտնեցին մասնակցելու հատուկ դասընթացների և վարժանքների բարձրացնել արտակարգ իրավիճակներին դիմակայելու սեփական կարողությունները:

Իսկ դպրոցում տարահանման և ազդարարման պլանների, կապի և ազդարարման միջոցների առկայությունը, դպրոցի անձնակազմի պարտականությունների ճիշտ բաշխումը և իմացությունը, գործնական պարապմունքների և ուսումնական տարահանումների անցկացումը նպաստում են երեխաների մոտ ծայրահեղ իրավիճակներին արագ արձագանքելու ունակությունների զարգացմանը և մտքի ու գործողությունների ավտոմատիզմի ձևավորմանը:

Ամփոփելով արդյունքները կարելի է եզրակացնել, որ համայնքի բնակչությունը գիտակցում է, որ ներգրավվելով նախապատրաստման և կանխարգելման գործողություններում, կարելի է նվազեցնել աղետի ազդեցությունը, որն ուղղակիորեն ազդում է համայնքի կայուն զարգացման գործընթացի վրա: Ակնհայտ է, որ յուրաքանչյուր համայնք ունի մարդկային և տեխնիկական ռեսուրսներ, ուստի որոշ խնդիրներ կարող են լուծվել սեփական ուժերով: Այդպիսի գործողություններից կշահի ողջ համայնքը:

2. ՀԱՎԱՔԱԳՐՎԱԾՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ

Աղետների ռիսկի նվազեցման երեխաներին նվիրված հոչակագիրը շեշտում է.

- դպրոցները պետք է լինեն անվտանգ և կրթությունը պետք է ընթանա առանց ընդհատումների,
- երեխաների պաշտպանությունը պետք է լինի առաջնային խնդիր աղետից առաջ, աղետի ժամանակ և հետո,
- երեխաներն ունեն մասնակցության և իրենց անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ստանալու իրավունք,
- համայնքների ենթակառուցվածքները պետք է լինեն ապահով, և մարդասիրական օգնությունը և վերականգնումը պետք է օգնեն՝ նվազեցնելու ապագա ռիսկերը,
- աղետների ռիսկի նվազեցումը պետք է հասանելի լինի ամենախոցելի խմբերին:

Սա կարևոր փաստ է, որը հանգեցնում է այն եզրակացության, որ **վտանգներին դիմակայելու ամենալավ միջոցը աղետակայուն համայնք ունենալն է:**

2 ՀԱՎԱՔԱԳՐՎԱԾՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ

2.1 Եզրակացություններ և առաջարկություններ

ԱՌՆ արդյունքները ամփոփող ժողովը ձևավորեց եզրակացություն համայնքի թույլ և ուժեղ կողմերի, համայնքի հնարավորությունների և առկա կամ հնարավոր խոչընդոտների, ինչպես նաև կլիմայական փոփոխություններով պայմանավորված և աղետների ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված նպաստավոր նախագծերի վերաբերյալ:

Ակնհայտ է, որ բնակիչները նախապատվությունը տալիս են տնտեսական խնդիրների հրատապ լուծմանը, իսկ ԱՌՆ նախագծերը կարևորում են, եթե վերջինները անմիջականորեն նպաստավոր են հաղթահարելու առկա վտանգները՝ լինեն կլիմայի փոփոխության, թե բնական վտանգավոր երևույթների հետ կապված: Ինչ վերաբերում է կլիմայի փոփոխություններով պայմանավորված և աղետների ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված երկարաժամկետ նախագծերին, որոնք տեղ պետք է գտնեն համայնքի զարգացման պլաններում, բնակիչների կարծիքով, համայնքի ուժից վեր է նման նախագծերի իրականացումը, քանի որ դրանք պահանջում են ֆինանսական, մասնագիտական և այլ անհրաժեշտ ներդրումներ, սակայն համայնքը չունի նման կարողություններ: Որպես նման նախագծերի իրականացնողի՝ համայնքը նշել է ՀՀ կառավարությանը:

Այնուամենայնիվ, համայնքն իրեն համարում է աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացի հիմնական դերակատարներից մեկը և պատրաստ է ներդնել իր ներուժը կլիմայի փոփոխություններով պայմանավորված և աղետների ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված նախագծերի իրականացման համար իր ունեցած հնարավորությունների չափով:

Ինչ վերաբերում է ԱՌՆ ոլորտին առնչվող համայնքի հնարավորություններին Հայաստանում տեղի ունեցող մի շարք զարգացումների տեսանկյունից, ապա համայնքը հստակորեն չի պատկերացնում իր հնարավորությունների իրական ներդրման դաշտը: Մասնավորապես, հաշվի առնելով, որ թեև ուշադրության կենտրոնում են գտնվում համայնքների

կարողությունների հզորացմանն ու աղետակայունության բարձրացմանն ուղղված գործընթացները, սակայն դրանք առայժմ «շոշափելի» չեն համայնքի համար: Համայնքն ունի ԱՌՆ դաշտի և այնտեղ տեղի ունեցող ինստիտուցիոնալ և իրավական զարգացումների հետ կապված տեղեկատվական բաց, հատկապես դրանց տեղայնացման, ինչպես նաև իր հնարավորությունների տեսանկյունից:

2.2 Համայնքի ուժեղ կողմերը

- բնակլիմայականբարենպաստպայմաններանսապահառության,
- մեղվապահության,այգեգործության և պտղաբուծության զարգացմանհամար,
- գյուղատնտեսական արտադրանքի մեծ պահանջարկ,
- տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիություն,
- տրանսպորտային միջոցների առկայություն,
- մարդկային ներուժի առկայություն,
- Մարցգետի առկայություն,
- բուժկետի առկայություն,
- մթերայի խանութների առկայություն,
- համայնքապետարանի առկայություն,
- պատմամշակութային կոթողների առկայություն,
- անտառի առկայություն,
- դպրոցի առկայություն,
- մանկապարտեզի առկայություն,
- գազաֆիկացված լինելը,
- բնական աղբյուրների առկայություն,
- պտղատու ծառերի առկայություն,
- դեղաբույսերի առկայություն,
- հատապտուղների առկայություն,
- խոշոր և մանր եղջերավոր անասունների, ձիերի և թռչունների առկայություն,
- մեղվաընտանիքների առկայություն,
- համայնքի ղեկավարությունը գիտակցում է ԱՌՆ միջոցառումների կարևորությունը և պատրաստակամ է ներառել տեղական զարգացման պլաններում (ըստ զարգացման ոլորտների),
- ինտերնետի առկայություն,
- բջջային հեռախոսակապի առկայություն,
- խմելու ջուր,
- ջրամատակարարման ցանց,
- ջրաբիացման համակրգի առկայություն,
- ԱՌՆ համայնքային թիմի առկայություն և պատրաստակամություն:

2.3 Համայնքի թույլ կողմերը

- Մշակույթի տան բացակայություն
- բուժկետի վատ վիճակ,
- բնակելի տների վատ վիճակ,
- խմելու ջրի ցանցի վատ վիճակ,
- հետիոտնային կամուրջների վատ վիճակ,
- հակակարկտային կայանների բացակայություն,
- միջհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ,

- ներհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակը,
- ոռոգման ցանցի բացակայություն,
- կոյուղու բացակայություն,
- համայնքի բյուջեով նախատեսված ֆինանսական միջոցների բացակայություն, համայնքի առջև ծառացած առաջնահերթ խնդիրները լուծելու համար,
- սելավատարի բացակայություն,
- աղետների ռիսկերի նվազեցման, ԱԻ-ին արձագանքման և հետևանքների վերացման վերաբերյալ գիտելիքների ցածր մակարդակ,
- գյուղատնտեսական հողերի մշակման համար անհրաժեշտ մասնագիտացված տեխնիկայի բացակայություն,
- կլիմայի փոփոխությանը դիմակայելու և հարմարվելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների, իրազեկվածության և հմտությունների բացակայություն,
- վերամշակող արտադրամասերի ր մթերման կետերի բացակայություն,
- կազմակերպված աղբահանության բացակայություն,
- գազաֆիկացման բացակայություն,
- կամուրջի ոչ բարվոք վիճակ,
- գյուղապետարանի նյութատեխնիկական բազայի անբավարարություն,

2.4 Համայնքի հնարավորությունները

- բարենպաստ միջավայր ներդրողների համար,
- գյուղատնտեսական ոլորտի զարգացման հնարավորություն,
- ՀՀ կառավարության որոշմամբ հաստատված ԱՌՆ ռազմավարություն, որպես ինստիտուցիոնալ և իրավական դաշտի կարգավորման մեխանիզմ,
- երկրում տեղի ունեցող նոր զարգացումները՝ ուղղված աղետների ռիսկի նվազեցման մշակույթի ձևավորմանը,
- համայնքների խոշորացման ծրագրում ներառված լինելու արդյունքում ՀՀ կառավարության ուշադրության կենտրոնում լինելը,
- ԱՌՆԱՊ Ազգային պլատֆորմի առկայություն՝ որպես ԱՌՆ գործընթացների ազգային միասնական մեխանիզմ,
- աղետներին արձագանքելու և հետևանքների վերացման ուղղությամբ առկա իրավական դաշտ, որտեղ հստակ սահմանված են տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու պարտականությունները,
- աղետների և կլիմայի ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված նախագծերի ներառում համայնքային զարգացման պլաններում՝ ըստ ոլորտների,
- բնակչության ուսուցման և իրազեկվածության բարձրացման համար մասնագիտացված ուսումնական բարձրագույն հաստատության (Ճգնաժամային կառավարման պետական ակադեմիա – ՃԿՊԱ), ինչպես նաև ուսումնական տարբեր նյութերի առկայություն,
- երկրում գործող միջազգային և տեղական հասարակական կազմակերպությունների քաղաքականությունն՝ ուղղված համայնքապետի ծրագրերի իրականացմանը,
- մարզային ԱՌՆ թիմերի առկայություն,
- ԱՌՆ գործընթացներում մասնավոր բիզնեսի շահագրգռում և հնարավոր ներգրավում,
- ԱՌՆ համայնքային աշխատանքային խմբի ստեղծման համար առկա մարդկային ներուժ:

2.5 Համայնքի և մասնավորապես աղետների ռիսկի նվազեցման գործընթացի զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները

Գոյություն ունեն սաև մի շարք խոչընդոտ հանդիսացող գործոններ, որոնք կարող են դանդաղեցնել կամ դադարեցնել հնարավոր զարգացումներն ու համայնքի կարողությունները.

- համայնքային մակարդակում ԱՌՆ զարգացումների դանդաղ ինտեգրումն ու տեղայնացումը,
- չնայած միգրացիայի նվազող տեմպերին, այնուամենայնիվ առկա միգրացիայի պատճառով համայնքի մարդկային և մասնագիտական ներուժի նվազում,
- համապատասխան տեխնիկայի բացակայություն,
- ԱՌՆ վերաբերյալ տեղեկատվության և գիտելիքի պակաս
- համայնքների խոշորացման գործընթացներում առկա անորոշություններ:

**Համայնքի բնակիչների կողմից բացահայտված խնդիրները, դրանց պատճառներն ու բացասական հետևանքները,
ինչպես նաև հնարավոր լուծումները՝**

ըստ խոցելիության նվազեցման և կարողությունների բարձրացման

Վտանգի տեսակն ու ընդհանուր բնութագիրը	Խոցելի տարրեր	Բացասական հետևանքներ	ԽԿԳ արդյունքում առաջարկվող լուծումներ/ծրագրեր	Ակնկալվող արդյունք
Կարկտահարություն Կարկտահարությունը միշտ դիտվել է համայնքում, սակայն վերջին տարիների ընթացքում այն հաճախացել է և սաստկացել: Միջին հաշվով տարվա ընթացքում կարկտահարումը տեղի է ունենում 3-4 անգամ: Կարկուտից պատճառված վնասներն շատ են, քանի որ հացահատիկի, կարտոֆիլի, մրգի ու բանջարեղենի ծաղկման ու հասունացման ժամկետը համընկնում է կարկտահարման ժամանակահատվածի հետ:	Պտղատու ծառեր, ցանքատարածքներ, բերք, խոտհարքներ, ընտանիկե նոսրեր, բնակելի տներ, շենք-շինություններ, տրանսպորտային միջոցներ:	Վնասվում կամ ամբողջովին ոչնչացվում է բերքը, ցանքատարածքները, կոտրվում շինությունների ապակիները և տանիքածածկերը, վնասում տրանսպորտային միջոցները: Երբեմն դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Բերում է էական նյութական կորուստների: Խոշոր չափի կարկուտը վտանգ է ներկայացնում նաև անասնապահական ոլորտի համար, հատկապես ընտանի թռչունների համար: Երբեմն կարկուտի հետևանքով դժվարանում է անասնակերի հավաքման գործընթացը:	Հակակարկտային միջոցների տեղադրում, կանխատեսման և վաղ ազդարարման համակարգի մշակում և կիրառում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:
Ռիժեղ քամիներ Քամիները բնորոշ են տարածաշրջանին: Քամիների ուղղությունը և արագությունը հաստատուն չեն: Ռիժեղ քամիները բավականին մեծ վնասներ են պատճառում համայնքին:	Բնակելի տների, շենք-շինությունների տանիքներ, էլեկտրահաղորդակցման համակարգ, ցանքատարածքներ, այգիներ, բերք:	Պարբերական բնույթ կրող ուժեղ քամիները վնասում են տների և շենք-շինությունների տանիքները: Քամիների հետևանքով երբեմն խափանվում է էլեկտրամատակարարումը: Քամիները վնասներ են պատճառում նաև գյուղատնտեսական ոլորտին, դառնալով մրգատու ծառերի	Մշակել կանխատեսման և վաղ ազդարարման համակարգը և կիրառել: Ապահովել բնակչության վաղ իրազեկումը:	Նյութական կորուստներից խուսափում:

		կոտորման և այգիների բերքի թափման պատճառ:		
Ցրտահարություն Համայնքում հողագործությունով զբաղվում են հիմնականում տնամերձ տարածքներում: Աճեցված գյուղմթերքները հիմնականում սեփական օգտագործման համար են: Են ցրտահարման դեպքերի հաճախացում թե գարնան թե աշնան ժամանակահատվածում:	Այգիներ, բանջարաբոստանային որոշ կուլտուրաներ, հացահատիկի և կարտոֆիլի ցանքատարածքներ, բերք:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ և հետևաբար նյութական կորուստներ:	Հոսսայիկլիմայական տեղեկա տվության ապահովում: Նոր տեխնոլոգիաների և մշակաբույսերի կիրառում: Բնակչության իրազեկում ցրտահարությունից պաշտպանելու միջոցների, ձևերի վերաբերյալ:	Հնարավոր կորուստների խուսափում, նվազում:
Սելավ Համայնքը տեղակայված է գառիթափ լանջերի վրա և չկա սելավատար համակարգ, ինչի հետևանքով ուժեղ անձրևների և ձնհալի ժամանակ առաջանում են հզոր սելավային հոսքեր: Համայնքի միջով անցնում են մի քանի խոշոր սելավաբեր ձորակներ:	Համայնքի ճանապարհներ, տնամերձեր:	Համայնքի ճանապարհների, տնամերձերի, տների վնասում:	Հեղեղատարների կառուցում: Սելավատարների կառուցում:	Հեղեղումներից խուսափում: Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
Քարաթափություն Քարաթափումները դիտվում են միջհամայնքային ճանապարհի վրա: Այն սպառնալիք է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների և մարդկանց համար: Քարաթափումների հետևանքով հնարավոր են նաև ճանապարհների խցանումներ:	Ճանապարհներ, տրանսպորտային միջոցներ, մարդիկ:	Ճանապարհի փակում, տրանսպորտային միջոցների վնասում, սպառնալիք մարդու կյանքին և առողջությանը:	Վտանգավոր հատվածների մասնագիտական զննում, քարտեզագրում, պարբերական մոնիթորինգի կազմակերպում: Շարժվող քարերի արհեստական տեղահանում և տեղափոխում, պատնեշների և հենապատերի կառուցում,	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:

			լանջերի ցանցապատում:	
Երաշտ Երաշտի նախապայմաններից է, երբ գարնանը մշակաբույսերի ինտենսիվ ոռոգման շրջանում դիտվում է տեղումների սակավություն և չի իրականացվում արհեստական ոռոգում: Վերջին տարիներին ամռան ամիսներին ջերմաստիճանի բարձրացման և տեղումների սակավության պատճառով դիտվում է երաշտային տարիների ավելացում: Բերքի կորուստը պայմանավորված է նաև ոռոգման ցանցի բացակայությամբ:	Անասնախոտ, ցանքատարածքներ, բանջարաբոստանային ու բուսականություններ, բերք, գյուղատնտեսական կենդանիներ, խոտհարքներ, արոտավայրեր, պտղատու ծառեր, բնական աղբյուրներ:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ, հետևաբար, նյութակազմակերպության անկողնային ծախսերի անկում: Երաշտը սպառնում է նաև անասնապահական ոլորտին, երբ անասնադեղատված շոգի պատճառով արոտավայրերում և խոտհարքներում խոտի քանակը չի բավականացնում անասնակերի հարցը լուծելու համար: Որոշ արոտավայրերում խմորների բացակայության պատճառով նվազում է կաթնատվությունը: Մեծանում է գյուղատնտեսական կենդանիների շրջանում վարակիչ հիվանդությունների հավանականությունը:	Տեղեկատվության ապահովում: Նոր տեխնոլոգիաների, մշակաբույսերի ներմուծում: Հոսսային կլիմայական տեղեկատվության ապահովում: Ոռոգման ցանցի կառուցում: Խմորների ավելացում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
Ամպրոպ / կայծակ Ամպրոպներն ու կայծակները համայնքում միշտ էլ դիտվել են: Ամպրոպը և կայծակը բավականին լուրջ վնասներ են հասցնում բնակչությանը:	Էլեկտրասարքավորումներ, մարդիկ, անասուններ:	Էլեկտրասարքավորումների վնասման պատճառ: Ընդհատվում է էլեկտրահաղորդակցումը և կապը: Մարդկանց առողջությանը և կյանքին սպառնալիք: Անասունների կորուստ:	Շանթարգելների տեղադրում: Բնակչության իրազեկում, ուսուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:

Երկրաշարժ Երկրաշարժը անկախատեսելի երևույթ է և սպառնում է Հայաստանի ամբողջ տարածքին: Կարող է դառնալ նաև երկրորդային այլ երևույթների և արտակարգ իրավիճակների պատճառ:	Բնակելի տներ, շենք-շինություններ, մարդիկ և այլ:	Երկրաշարժը կարող է դառնալ մարդկային և նյութական կորուստների, երկրորդային երևույթների առաջացման պատճառ:	Բնակչության ուսուցում: Մեյմիկ ռիսկի գնահատում: Տների, շինությունների ամրացում:	Հնարավորկորուստներիցխուսափում:
Առատ տեղումներ Համայնքը տեղակայված է առատ տեղումներով բնորոշ տարածաշրջանում: Առատ տեղումները արտահայտվում են առատ ձյան, անձրևի և կարկուտի տեսքով: Առատ տեղումները դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Առատ տեղումները նպաստում են նաև քարաթափումների և սողանքների ակտիվացմանը:	Բերք, բանջարաբուստանային կուլտուրաներ, ճանապարհներ, բնակելի տներ, շինություններ:	Առատտեղումներըդառնումենսելավներիառաջացման, սողանքների և քարաթափումների ակտիվացման, գերխոնավության պատճառ: Առատ տեղումները խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը:	Մշակելևկիրառելկանխատեսմանևվաղազդարարմանհամակարգ: Ապահովելբնակչությանվաղիր ազեկումը: Ճանապարհների եզրերին հեղեղատարի կառուցում և ճանապարհների բարեկարգում:	Կանխատեսման և վաղ ազդարարման համակարգի մշակում և կիրառում: Նյութական կորուստներից խուսափում:
Ձնաբուք Ձյան առկայությունը և քամիները պատճառ են դառնում ձնաբքի, ինչի հետևանքով խցանվում է համայնքը արտաքին աշխարհի հետ կապող ճանապարհը, հետևաբար կաթվածահար է լինում համայնքի բնականոն կյանքը, առաջանում են լրացուցիչ խնդիրներ:	Ճանապարհներ, Էլեկտրահաղորդակցում:	Միջհամայնաքային և ներհամայնաքային ճանապարհների խցանում: Էլեկտրամատակարարման խափանում:	Հուսալի օդերևոյթաբանական տեղեկատվության ապահովում: Համապատասխան տեխնիկայի ձեռքբերում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:

Սողանք Գյուղի ներսում՝ հոսող գետակի և առվակների մոտակայքում առկա է սողանքային տեղամաս, որի վրա են տեղակայված բնակելի տներ:	Ճանապարհներ, տրանսպորտային միջոցներ, մարդիկ:	Ճանապարհի փակում, տրանսպորտային միջոցների վնասում, սպառնալիք մարդու կյանքին և առողջությանը:	Վտանգավոր հատվածների մասնագիտական զննում, քարտեզագրում, պարբերական մոնիթորինգի կազմակերպում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում, նվազում:
Գետիվարարում Համայնքի տարածքով Էանցնում Մարցգետի 3 կմ հատվածը: Առատ տեղումների և ձնհալի հետևանքով գետը վարարում է:	Ափամերձ տարածքներ, կամուրջներ	Ափամերձ տարածքների հեղեղում, հողերի լվացում, վնասում: Կամուրջների հիմքերի լվացում, վնասում:	Գետի հունի մաքրում, խորացում: Կազմակերպված աղբահանության կազմակերպում: Գաբիոնների կառուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
Մարդածին վտանգներ				
Պայթյուններ, Հրդեհներ Փլուզումներ	Բնակելի տներ, շինություններ:	Նյութական և մարդկային կորուստներ:	Անվտանգության կանոնների ուսուցում, պահպանում: Բնակչության իրազեկում, ուսուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:
Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհներ	Խոտածածկ տարածքներ, կենդանիներ, բուսականություն	Կենդանիների և բույսերի ոչնչացում, անհետացում, հողի բերքատվության նվազում, էրոզիա:	Տեղեկատվական վահանակների տեղադրում: Անվտանգության կանոնների ուսուցում:	Էկոհամակարգի, բնակչության կենսակերպի և առողջության պահպանում:
Շրջակա միջավայրի վնասում Շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցություն է թողնում ոչ կազմակերպված աղբահանությունը:	Էկոլոգիա, բուսականություն, կենդանիներ, հող, օդ, բնակչություն	Շրջակա միջավայրի աղտոտում, կենսաբազմազանության նվազում, հողի, օդի վիճակի վատթարացում: Վերահսկողության բացակայության դեպքում կարող է բերել բնապահպանական աղետի:	Դիմել համապատասխան ատյաններին և կազմակերպությունների կազմակերպված աղբահանության կազմակերպման և աղբանոցի ստեղծման համար: Բնակչության իրազեկում, ուսուցում:	Շրջակա միջավայրի պահպանում: Բնապահպանական աղետի կանխում:
Այլ վտանգներ				

Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդություններ	Անասնապահություն	Անասնազխիիանկում,եկամուտներին վազում,սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացում:	Բնակչության ուսուցում և իրազեկում հիվանդությունների կանխարգելման վերաբերյալ, անասնաբուժական կետի հիմնում	Հնարավոր նյութական կերուստների խուսափում, նվազում:
Վայրի գազաններ	Մարդիկ, կենդանիներ:	Մարդկանց կյանքին և առողջության սպառնալիք,գյուղատնտեսական կենդանիների կորուստ:	Կանոնակարգված որս, ԱՕ ուսուցում, իրազեկում և վարքականոնների ուսուցում:	Հնարավոր կորուստներից խուսափում:

ՀՀԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐ

ՄԱՐԶ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ Է՝

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԱՌՆ ԹԻՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ԼՈՒԻ

Հրաչյա Սահակյան

ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾ Է՝

ՄԱՐԶԱՅԻՆ ԱՌՆ ԹԻՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

<անուն, ազգանուն>

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է՝

ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՀԳԾ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՂ
ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ

Հրաչիկ Աստուկյան

ԿՆԻՔ

ՀԱՄԱՅՆՔ

ԱԹԱՆ

<<__>> դեկտեմբեր 2015թ.

<ստորագրություն>

<<__>> դեկտեմբեր 2015թ.

<ստորագրություն>

<<__>> դեկտեմբեր 2015թ.

<ստորագրություն>

ՍՈՒՅՆ ՀԱՎԱՍՏԱԳԻՐԸ ՏՐՎԱԾ Է ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԺԱՄԿԵՏՈՎ ԵՎ ՎԱՎԵՐԱԿԱՆ Է ՄԻՆՉԵՎ

<<__>> _դեկտեմբեր 2017թ.

ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՀԳԾ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՂ
ՀՀ ԱԻՆ ՓԾ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ

Հրաչիկ Անտոնյան

<անուն, ազգանուն>

<ստորագրություն>

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱԾԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ	Աթան համայնքը գտնվում է Լոռու մարզում, Թումանյանի տարածաշրջանում՝ բարձրադիր և լեռնային վայրում՝ ծովի մակարդակից 1650 մ բարձրության վրա: Հեռավորությունը Թումանյան ավանից 41 կմ, Ալավերդի քաղաքից մոտ 99 կմ, մարզկենտրոն Վանաձորից՝ մոտ 54 կմ հյուսիս-արևելք, Երևանից՝ 170 կմ:
ՅՈՒՐԻ ՄԱԿԵՐԵՍԸ	
ԳՈՏԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ	

ՎՏԱՆԳԻ ՏԵՍԱԿՆ ՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ	ԽՈՑԵԼԻ ՏԱՐԻԵՐ	ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐ	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
Բնածին վտանգներ			
Կարկտահարություն Կարկտահարությունը միշտ դիտվել է համայնքում, սակայն վերջին տարիների ընթացքում այն հաճախացել է և սաստկացել: Միջին հաշվով տարվա ընթացքում կարկտահարումը տեղի է ունենում 3-4 անգամ: Կարկուտից պատճառված վնասներն շատ են, քանի որ հացահատիկի, կարտոֆիլի, մրգի ու բանջարեղենի ծաղկման ու հասունացման ժամկետը համընկնում է կարկտահարման ժամանակահատվածի հետ:	Պտղատու ծառեր, ցանքատարածքներ, բերք, խոտհարքներ, ընտանիկենդանիներ, բնակելի տներ, շենք-շինություններ, տրանսպորտային միջոցներ:	Վնասվում կամ ամբողջովին ոչնչացվում է բերքը, ցանքատարածքները, կոտրվում շինությունների ապակիները և տանիքածածկերը, վնասում տրանսպորտային միջոցները: Երբեմն դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Բերում է էական նյութական կորուստների: Խոշոր չափի կարկուտը վտանգ է ներկայացնում նաև անասնապահական ոլորտի համար, հատկապես ընտանի թռչունների համար: Երբեմն կարկուտի հետևանքով դժվարանում է անասնակերի հավաքման գործընթացը:	• Բարենպաստ բնակլիմայական պայմաններ անասնապահության զարգացման համար, • Խոշոր և մանր եղջերավոր անասուններ, • ինտերնետ, • բջջային հեռախոսակապ, • տեղեկատվական աղբյուրներ, • տրանսպորտային միջոցներ, • բուժկետ, • համայնքապետարան, • պատմամշակութային կոթողներ, • անտառ, • բնական աղբյուրներ, • դպրոց , • ջրաբիացման համակարգ,
Ուժեղ քամիներ Զամիները բնորոշ են տարածաշրջանին: Զամիների ուղղությունը և արագությունը հաստատուն չեն: Ուժեղ քամիները բավականին մեծ վնասներ են պատճառում համայնքին:	Բնակելի տների, շենք-շինությունների տանիքներ, էլեկտրահաղորդակցման համակարգ, ցանքատարածքներ, այգիներ, բերք:	Պարբերական բնույթ կրող ուժեղ քամիները վնասում են տների և շենք-շինությունների տանիքները: Զամիների հետևանքով երբեմն խափանվում է էլեկտրամատակարարումը: Զամիները վնասներ են պատճառում նաև գյուղատնտեսական ոլորտին, դառնալով մրգատու ծառերի կոտրման և այգիների բերքի թափման պատճառ:	
Ցրտահարություն Համայնքում հողագործությունով զբաղվում են հիմնականում տնամերձ տարածքներում: Աճեցված գյուղմթերքները հիմնականում սեփական օգտագործման համար են: Դիտվում են են ցրտահարման դեպքերի հաճախացում թե գարնան թե աշնան ժամանակահատվածում:	Այգիներ, բանջարաբուստանային որոշ կուլտուրաներ, հացահատիկի և կարտոֆիլի ցանքատարածքներ, բերք:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ և հետևաբար նյութական կորուստներ:	

Սելավ Համայնքը տեղակայված է զառիթափ լանջերի վրա և չկա սելավատար համակարգ, ինչի հետևանքով ուժեղ անձրևների և ձնհալի ժամանակ առաջանում են հզոր սելավային հոսքեր: Համայնքի միջով անցնում են մի քանի խոշոր սելավաբեր ձորակներ:	Համայնքի ճանապարհներ, տնամերձեր:	Համայնքի ճանապարհների, տնամերձերի, տների վնասում:	• ջրամատակարարման համակարգ, • գյուղատնտեսական տեխնիկա, • տրանսպորտային միջոցներ:
Քարաթափուկում Քարաթափումները դիտվում են միջհամայնքային ճանապարհի վրա: Այն սպառնալիք է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների և մարդկանց համար: Քարաթափումների հետևանքով հնարավոր են նաև ճանապարհների խցանումներ:	Ճանապարհներ, տրանսպորտային միջոցներ, մարդիկ:	Ճանապարհի փակում, տրանսպորտային միջոցների վնասում, սպառնալիք մարդու կյանքին և առողջությանը:	
Երաշտ Երաշտի նախապայմաններից է, երբ գարնանը մշակաբույսերի ինտենսիվ ոռոգման շրջանում դիտվում է տեղումների սակավություն և չի իրականացվում արհեստական ոռոգում: Վերջին տարիներին ամռան ամիսներին ջերմաստիճանի բարձրացման և տեղումների սակավության պատճառով դիտվում է երաշտային տարիների ավելացում: Բերքի կորուստը պայմանավորված է նաև ոռոգման ցանցի բացակայությամբ:	Անասնախոտ, ցանքատարածքներ, բանջարաբոստանային կուլտուրաներ, բերք, գյուղատնտեսական կենդանիներ, խոտհարքներ, արոտավայրեր, պտղատու ծառեր, բնական աղբյուրներ:	Բերքատվության անկում, բերքի կորուստ, հետևաբար, նյութական կորուստների հոգաբարձության ոլորտներում: Երաշտը սպառնում է նաև անասնապահական ոլորտին, երբ աննախադեպ շոգի պատճառով արոտավայրերում և խոտհարքներում խոտի քանակը չի բավականացնում անասնակերի հարցը լուծելու համար: Որոշ արոտավայրերում խմուցների բացակայության պատճառով նվազում է կաթնատվությունը: Մեծանում է գյուղատնտեսական կենդանիների շրջանում վարակիչ հիվանդությունների հավանականությունը:	

Ամպրոպ / կայծակ Ամպրոպներն ու կայծակները համայնքում միշտ էլ դիտվել են: Ամպրոպը և կայծակը բավականին լուրջ վնասներ են հասցնում բնակչությանը:	Էլեկտրասարքավորումներ, մարդիկ, անասուններ:	Էլեկտրասարքավորումների վնասման պատճառ: Ընդհատվում է Էլեկտրահաղորդակցումը և կապը: Մարդկանց առողջությանը և կյանքին սպառնալիք: Անասունների կորուստ:	
Երկրաշարժ Երկրաշարժը անկախատեսելի երևույթ է և սպառնում է Հայաստանի ամբողջ տարածքին: Կարող է դառնալ նաև երկրորդային այլ երևույթների և արտակարգ իրավիճակների պատճառ:	Բնակելի տներ, շենք-շինություններ, մարդիկ և այլ:	Երկրաշարժը կարող է դառնալ մարդկային և նյութական կորուստների, երկրորդային երևույթների առաջացման պատճառ:	
Առատ տեղումներ Համայնքը տեղակայված է առատ տեղումներով բնորոշ տարածաշրջանում: Առատ տեղումները արտահայտվում են առատ ձյան, անձրևի և կարկուտի տեսքով: Առատ տեղումները դառնում են սելավների առաջացման պատճառ: Առատ տեղումները նպաստում են նաև քարաթափումների և սողանքների ակտիվացմանը:	Բերք, բանջարաբուստանային կուլտուրաներ, ճանապարհներ, բնակելի տներ, շինություններ:	Առատտեղումները դառնում են սելավների առաջացման, սողանքների և քարաթափումների ակտիվացման, գերխոնավության պատճառ: Առատ տեղումները խոչընդոտում են գյուղատնտեսական աշխատանքների իրականացմանը:	
Ձնաբուք Ձյան առկայությունը և քամիները պատճառ են դառնում ձնաբքի, ինչի հետևանքով խցանվում է համայնքը արտաքին աշխարհի հետ կապող ճանապարհը, հետևաբար կաթվածահար է լինում համայնքի բնականոն կյանքը, առաջանում են լրացուցիչ խնդիրներ:	Ճանապարհներ, Էլեկտրահաղորդակցում:	Միջհամայնաքային և ներհամայնքային ճանապարհների խցանում: Էլեկտրամատակարարման խափանում:	
Սողանք Գյուղի ներսում հոսող գետակի և առվակների մոտակայքում առկա է սողանքային տեղամաս, որի վրա են տեղակայված բնակելի տներ:	Ճանապարհներ, տրանսպորտային միջոցներ, մարդիկ:	Ճանապարհի փակում, տրանսպորտային միջոցների վնասում, սպառնալիք մարդու կյանքին և առողջությանը:	

Գետի վարարում Համայնքի տարածքով է անցնում Մարց գետի 3 կմ հատվածը: Առատ տեղումների և ձնհալի հետևանքով գետը վարարում է:	Ափամերձ տարածքներ, կամուրջներ	Ափամերձ տարածքների հեղեղում, հողերի լվացում, վնասում: Կամուրջների հիմքերի լվացում, վնասում:
Մարդածին վտանգներ		
Պայթյուններ, Հրդեհներ Փլուզումներ	Բնակելի տներ, շինություններ:	Նյութական և մարդկային կորուստներ:
Անտառային և խոտածածկ տարածքների հրդեհներ	Խոտածածկ տարածքներ, կենդանիներ, բուսականություն	Կենդանիների և բույսերի ոչնչացում, անհետացում, հողի բերքատվության նվազում, էրոզիա:
Շրջակա միջավայրի վնասում	Էկոլոգիա, բուսականություն, կենդանիներ, հող, օդ, բնակչություն	Շրջակա միջավայրի աղտոտում, կենսաբազմազանության նվազում, հողի, օդ վիճակի վատթարացում: Վերահսկողության բացակայության դեպքում կարող է բերել բնապահպանական աղետի:
Այլ վտանգներ		
Վայրի գազաններ	Գյուղատնտեսական կենդանիներ:	Գյուղատնտեսական կենդանիների կորուստ:
Մկնանման կրծողներ	Ծառեր, սնունդ	Որոշ մշակաբույսերի ոչնչացում, բերքի նվազում:
Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդություններ	Անասնապահություն	Անասնազլխիանկում, եկամուտների նվազում, սոցիալ-տնտեսական վիճակի վատթարացում:

3.2 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈԼՈՐՏ	ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՌՆԱԿԱՌԻՍԿԵՐԻՎՐԱ	ԱՌՆԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈԼՈՐՏԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎՐԱ	ԱՂԵՏԱԿԱՅՈՒՆԸ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԱԴԱՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎՈՐԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	Համապատասխան շինությունների վերանորոգումը, բարեկարգումը զգալիորեն կնվազեցնի առկա ռիսկերը: Համապատասխան գույքով, սարքավորումներով, գրականությամբ վերազինումը կնպաստի որոկայլ ուսուցման կազմակերպմանը, անձնակազմի և աշակերտների ԱՌՆ վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիությանը, կնպաստի աղետներից պաշտպանվածության և դիմակայունության մակարդակի բարձրացմանը: Կրթական ոլորտի բարեփոխումները և զարգացումը կնվազեցնեն բնակչության արտահոսքի հավանականությունը, կնպաստեն համայնքի տնտեսական աճին և աղքատության կրճատմանը:	ԱՌՆ միջոցառումների իրականացումը զգալիորեն կթեթևացնի կրթության համակարգի զարգացման հարցը, քանզի միջոցները, որ տարեցտարի ուղղվում էին տարատեսակ աղետների հետևանքների վերացմանը, կուղղորդվեն կրթական համակարգի բարելավմանը, ինչը կապահովի կրթության շարունակականությունը համայնքում: Կրթօջախների սեյսմակայունության մասնագիտական զննումը հնարավորություն կնձեռնի լավագույնս կազմակերպել համապատասխան շինությունների վերանորոգման ու վերակառուցման աշխատանքները, հետագայում դրանց պահպանումը, շահագործումը ու ընթացիկ վերանորոգումը: Կրթական համակարգում ԱՌՆ ուսուցումը ներառելու արդյունքում կբարելավվեն աշակերտների և ուսուցչական կազմի աղետին դիմակայելու ունակությունները, ինչը կնվազեցնի մարդկային կորուստների և առողջությանը	Նվազագույնի հասցնել սպառնացող աղետներից / ուժեղ քամիներ, երկրաշարժ, հրդեհ/ կրթական համակարգին հասցվող հնարավոր վնասը` վերանայելով և հզորացնելով կրթական համակարգի աղետներին դիմակայելու կարողությունները:

		սպառնացող վտանգների ռիսկը:	
ԱՌՈՐՋԱՊԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	Համայնքի և մարզի առողջապահական համակարգի բարելավումը, բուժփիմաբույժների և աշխատանքային նպայմանների բարելավումը, համաճարակների ժամանակին կանխարգելումը և հակահամաճարակային պայքարի ծավալումը, բնակչության իրազեկվածության բարձրացումը զգալիորեն կնվազեցնի աղետներից և համաճարակներից մարդկանց առողջությանը սպառնացող ռիսկը:	Համայնքին սպառնացող ռիսկերի կանխարգելմանն ու նվազեցմանն ուղղված միջոցառումները, բնակչության գիտելիքների բարձրացումը աղետների և պատրաստվածության և համաճարակներին դիմակայելու հարցում, հանրային ծառայությունների ենթակառուցվածքի կնպաստեն բնակչության անվտանգության ապահովմանը, նրանց առողջության և կյանքի պահպանմանը և բարելավմանը:	Բնակչության առողջության և կյանքին սպառնացող վտանգներից հասցվող վնասը նվազագույնի հասցնելու նպատակով հիմնել բուժկետ, ապահովել որոշ ենթակառուցվածքների և ծառայությունների բարելավումը, բնակչության գիտելիքների և հմտությունների ձեռքբերումը աղետներին և համաճարակներին պատրաստվածության ուղղությամբ:
ՇՐՋԱԿԱՍԻՋԱԿԱՅՐ	Բնապահպանական միջոցառումների հետևողական իրագործումը, Էներգետիկ համակարգի բարելավումը, մարդու հետագա վնասակար գործունեության կանխումը կնվազեցնի տարատեսակ երևույթներից բնությանը սպառնացող ռիսկերը, հատկապես Էկոլոգիականը:	Համայնքի հանրային ծառայությունների պատշաճ մակարդակով կազմակերպումն ու Էներգետիկ համակարգի բարելավումը, գյուղատնտեսության և հանքարդյունաբերության ճիշտ կազմակերպումը, գյուղատնտեսական, առողջապահական և բնապահպանական ոլորտներում բնակչության գիտելիքների մակարդակի բարձրացումը, կանաչապատ տարածքների ընդլայնումը կնպաստի համայնքի և տարածաշրջանի բնապահպանական վիճակի բարելավմանը:	Շրջակա միջավայրի պահպանման, հասցվող վնասի նվազեցման, բնապահպանական վիճակի բարելավման համար ապահովել որոշ ենթակառուցվածքների գործարկումը և ծառայությունների բարելավումը, բնակչության շրջանում բնապահպանական գիտելիքների տարածումը, կանաչապատ տարածքների պահպանումը և ընդլայնումը:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	Գյուղատնտեսության ժամանակակից մեթոդների ներդրումը, վերամշակող, ջերմոցային և սառնարանային տնտեսությունների հիմնումը, անհրաժեշտ գյուղտեխնիկայի ձեռքբերումը և հնի նորոգումը, խորքային հորերի համակարգի և ոռոգման ցանցի բարելավումը, նոր տեխնոլոգիաների, մշակաբույսերի և ցանքաշրջանառության կիրառումը, թունաքիմիկատների, պարարտանյութերի և սերմերի որոկի վերահսկումը, պլանավորված օգտագործումը կնպաստի հողերի բերրիության բարձրացմանը՝ միաժամանակ նվազեցնելով հողերի անապատացման և էռոզիայի վտանգը: Միևնույն ժամանակ, հողերի ինտենսիվ օգտագործումը առկա ոռոգման համակարգի պայմաններում և արոտավայրերի ոչ ճիշտ օգտագործումը կմեծացնի հողերի էռոզացման վտանգը:	Կարկտահարության, երաշտի և ցրտահարության ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված մեղմացման և կանխարգելիչ աշխատանքները, հարմարվողականության ծրագրերի իրականացումը և նոր մշակաբույսերի և տեխնոլոգիաների ներդրումը, ինչպես նաև հողերի պաշտպանության և էռոզիայի դեմ պայքարի պլանավորված միջոցառումները, անասնապահական ոլորտի զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը բարենպաստ պայմաններ կստեղծեն ոլորտի կայուն զարգացման համար:	Գյուղատնտեսական ոլորտին սպառնացող ռիսկերից հասցվող վնասը նվազեցնելու նպատակով ձեռնարկել կանխարգելիչ միջոցառումներ որոշ ենթակառուցվածքների՝ հատկապես ոռոգման համակարգի, դաշտամիջան և ներհամայնքային ճանապարհների բարելավման, մկանմակ կրծողների և գայլերի դեմ պայքարի ուղղությամբ, մշակել և իրագործել կլիմայի փոփոխությանը հասցեագրված հարմարվողականության ծրագրեր, ներառյալ նոր մշակաբույսերի ներդրումը, կազմակերպել բնակչության ուսուցումը գյուղատնտեսական ոլորտին առնչվող խնդիրների՝ հատկապես նոր տեխնոլոգիաների կիրառման մշակույթ ձևավորելու վերաբերյալ:
ԲՆԱԿԱՐԱՆԱԾԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԶԱՂԱՔ ԱԾԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ	Բնակելի տների, շինությունների և ենթակառուցվածքների աշխատանքային վիճակի և վթարայնության համալիր հետազոտումը, դրանց ժամանակին վերականգնումը, վերանորոգումն ու պահպանությունը, շինարարության համար նոր հողհատկացումներ անելիս ռիսկային գործոնների հաշվի առնումը և, վերջապես, շինարարություն իրականացնելիս կառուցապատման համար սահմանված բոլոր նորմերի խստագույն պահպանումը կնվազեցնի գոյություն	ԱՌՆ միջոցառումների իրագործումը կնպաստի շենքերի, շինությունների և ենթակառուցվածքների երկարակեցության ապահովմանը, կնվազեցնի վթարայնության աճի տեմպերը, թույլ կտա հետևանքները վերացնելուն տրամադրվող միջոցները խնայել և ուղղել դրանք կանխարգելիչ և մեղմացման	Նվազագույնի հասցնել սպառնացող ռիսկերից համայնքի տներին, շենք-շինություններին, ենթակառուցվածքներին հասցվող հնարավոր վնասները՝ վերանայելով և հզորացնելով համայնքի աղետների դիմակայելու կարողությունները, վերանորոգելով և վերակառուցելով ենթակառուցվածքներն ու շենք-շինությունները:

	ունեցող սպառնալիքների ռիսկը և կկանխի նոր ռիսկերի գոյացումը:	ծրագրերի իրագործմանը:	
ԶԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆԵՎ ԱՊՐԵԼԱՄԻՑՈՑՆԵՐ	Նոր աշխատատեղերի ստեղծումը, տնտեսական և սոցիալական իրավիճակի բարելավումը, զարգացման և ժամանցի ապահովումը կբերի սեփական և համայնքային շահերի համատեղմանը համայնքի կայուն զարգացումը ապահովելու գործում, անդրադառնալով նաև սպառնալիքներին և ռիսկերին:	Աղետների ռիսկի նվազեցումը հանդիսանում է կայուն զարգացման հիմնական գրավականներից մեկը, ինչը կնպաստի տնտեսական բոլոր ոլորտների դրական զարգացման վրա, ստեղծելով նոր աշխատատեղեր և բարիքներ:	Ապահովել համայնքի հիմնական տնտեսական ոլորտների արդյունավետությունը, երաշխավորելով ենթակառուցվածքների և համակարգերի որակյալ գործարկումը, հակակարկտային, ոռոգման կազմակերպման, կրծողների և գայլերի դեմ ուղղված միջոցառումների իրականացումը, հարմարվողականության երկարաժամկետ ծրագրերի պլանավորումն ու իրագործումը:
ՋՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄԵՆԱՆԻՏԱՐԻ Ա	Ջրամատակարարման և կոյուղու համակարգերի զարգացումը, խմելու ջրի որակի վերահսկումը կնպաստի առողջ ապրելակերպի կայացման խնդրին: Այն միևնույն ժամանակ կկանխի կեղտաջրերի և անձրևաջրերի ներթափանցումը տնամերձեր և այլ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր: Ոռոգման համակարգի և խորքային հորերի բարելավումը կկանխի սակավաջրությունը:	Կոյուղացումը և ջրահեռացման համակարգերի, մաքրման կայանի հիմնումը կնվազեցնի համաճարակների բռնկման ռիսկը: Բնակչության ուսուցումը և իրազեկումը կնվազեցնի համաճարակների բռնկման, բնակչության առողջապայությանը սպառնալիքները: Երաշտի վտանգը կնվազի ոռոգման համակարգի ճիշտ կառավարման արդյունքում:	Ապահովել խմելու ջրի որակը և անխափան մատակարարում, լուծել համայնքի կոյուղու, կեղտաջրերի և անձրևաջրերի հեռացման և մաքրման, հարցը: Բարելավել ոռոգման և խորքային հորերի համակարգը:
ՏԵՂԱԿԱՆԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԱՅԻԶԱՐԳԱՑՈՒՄ	Համայնքի յուրաքանչյուր բնակիչ, մասնակից դառնալով համայնքի կառավարման գործընթացին, մեծապես կնպաստի համայնքի անվտանգությունն ու զարգացումն ապահովելու համար ձեռնարկվող քայլերի իրականացմանը, ԱՌՆ –ն դիտելով որպես զարգացման	ԱՌՆ մարզային և տեղական թիմերի ստեղծումը, համայնքում ԱՌՆ կառավարման մասնակցային մեխանիզմների ներդրումը կխթանի տեղական ինքնակառավարման մարմինների դեմոկրատիզացիան, ապահովելով համայնքի բնակչության մասնակցությունը	Միջոցներ ձեռնարկել ԱՌՆ կառավարումը համայնքային ինքնակառավարման գործառույթներում ներառելու ուղղությամբ, համայնքի զարգացման պլաններում հաշվի առնել համայնքին սպառնացող և վերջինիս զարգացումը սահմանափակող ռիսկերն

	կարևորագույն գործոն:	որոշումներ ընդունելու և դրանց իրականացմանը հետամուտ լինելու գործոն:	ու՛ր դրանց նվազեցման ուղիները:
--	----------------------	---	--------------------------------

3.2 ԱՌՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆՈՒՈՐՏ	ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ	ԱՌԱՋԱՐԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ		ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐԸ	ՔԶԾ-ՈՒՄ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄ
		Գերակայության ցուցանիշ	Իրականացման ժամկետը		
ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	Կրթական օջախների սեյսմակայունության և տեղադիրքի մասնագիտական հետազոտում	1			
	Աղետներին պատրաստվածության վերաբերյալ կրթական օջախների անձնակազմի և աշակերտների ԱՌՆ	2			
	Մանկապարտեզի վերանորոգում	4			
	Մանկապարտեզի ջրամատակարարման անցկացում	3			
ԴՊՐՈՑ	Դպրոցի մարզադահլիճի վերանորոգում	4			
	Արհեստագործական սենյակի վերանորոգում	11			
	Դպրոցի բուժկետի հիմնում	10			
	Դպրոցի տանիքի վերանորոգում	2			
	Դպրոցի գույքի ձեռքբերում				
	Դպրոցի տարահանման պլանի կազմում	5			
	Դպրոցում տարահանման նշանների փակցում	7			

	Դպրոցում ուսումնական տարահանումների կազմակերպում	6			
	Դպրոցի հարմարեցում հաշմանդամություն ունեցող և սակավարժուն երեխաների կարիքներին	8			
	Դպրոցի հալոցքաջրերի և անձրևաջրերի հեռացման նոր համակարգի կառուցում	3			
	Սողանքային/քարաթափման գոտիների մասնագիտական հետազոտում	1			
	Սողանքները կանխելու միջոցառումների իրականացում ըստ հետազոտման արդյունքների	9			
ԱՌՈՂՋԱՊԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	Համայնքի բնակչության ուսուցում և իրազեկում ԱՌՆ /ԱՕ, վարքականոններ և այլն/ վերաբերյալ	3			
	Սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների ձեռնարկում և համայնքի իրազեկում սանիտարահիգիենիկ կանոնների վերաբերյալ	2			
	Բուժկետի կառուցում	4			
	Բուժսարքավորումների ձեռքբերում	7			
	Բուժկետի դեղորայքի ձեռքբերում	8			
	Կոյուղու կառուցում	9			
	Ջրամատակարարման բարելավում /ջրամբարի, արտաքին ջրագծի և ներքին ցանցի վերանորոգում/	1			

	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	6			
	Միջհամայնքային ճանապարհների վերանորոգում	5			
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐ	Սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների ձեռնարկում և համայնքի իրազեկում սանիտարահիգիենիկ կանոնների վերաբերյալ	7			
	Բնապահպանական ուսուցման կազմակերպում	8			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	3			
	Կոյուղու կառուցում	9			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	4			
	Սողանքային/քարաթափման գոտիների մասնագիտական հետազոտում	1			
	Սողանքները կանխելու միջոցառումների իրականացում ըստ հետազոտման արդյունքների	2			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	5			
	Գետի ափապաշտպան պատնեշների/գաբիոնների կառուցում	6			

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	Գյուղատնտեսական ոլորտին առնչվող խնդիրների վերաբերյալ ուսուցում և իրազեկում	11			
	Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում	6			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	5			
	Հակակարկտային կայանների տեղադրում	4			
	Գյուղատնտեսական տեխնիկայի վերանորոգում և նորի ձեռքբերում	8			
	Շանթարգելների տեղադրում	9			
	Գետի ափապաշտպան պատնեշների/գաբիոնների կառուցում	10			
	Վերամշակող արտադրամասերի հիմնում	3			
	Մթերման կետերի հիմնում	2			
	Միջհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում	1			
	Կամուրջի վերանորոգում	7			
ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԶԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ, ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐ	Համայնքի շենք-շինությունների սեյսմակայունության մասնագիտական հետազոտում	23			
	Սողանքային/քարաթափման գոտիների մասնագիտական հետազոտում	17			
	Սողանքները կանխելու միջոցառումների իրականացում ըստ հետազոտման արդյունքների	18			
	Գազաֆիկացում	19			
	Կոյուղու կառուցում	24			
	Համայնքապետարանի վերանորոգում	12			

	Ակումբի հիմնանորոգում	13			
	Բուժկետի կառուցում	22			
	Մանկապարտեզի վերանորոգում	11			
	Խաղահրապարակի կառուցում	21			
	Կամուրջի վերանորոգում	10			
	Ջրամատակարարման բարելավում /ջրամբարի, արտաքին ջրագծի և ներքին ցանցի վերանորոգում/	4			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	9			
	Միջհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում	1			
	Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, լուսավորում	8			
	Դաշտամիջյան ճանապարհների բարեկարգում	14			
	Գերեզմանատան ցանկապատում	20			
	Հակակարկտային կայանի տեղադրում	6			
	Շանթարգելների տեղադրում	16			
	Գետի ափապաշտպան				
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	7			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	5			
	Բնակելի տների վերանորոգում, ամրացում	15			
	Հյուրատների հիմնում	25			

	Կենցաղսպասարկման, հանրային սննդի և այլ ծառայությունների օբյեկտների հիմնում	26			
	Վերամշակող և այլ փոքր արտադրամասերի հիմնում	3			
	Մթերման կետերի հիմնում	2			
ՉԲԱՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՊՐԵԼԱՄԻՋՈՑՆԵՐ	Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում	22			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	21			
	Հակակարկտային կայանների տեղադրում	4			
	Գյուղատնտեսական տեխնիկայի վերանորոգում և նորի ձեռքբերում	20			
	Ջրամատակարարման բարելավում /ջրամբարի, արտաքին ջրագծի և ներքին ցանցի վերանորոգում/	11			
	Սողանքները կանխելու միջոցառումների իրականացում ըստ հետազոտման արդյունքների	12			
	Գազաֆիկացում	5			
	Կոյուղու կառուցում	23			
	Համայնքապետարանի վերանորոգում	13			
	Ակումբի հիմնանորոգում	14			
	Բուժկետի կառուցում	16			
	Մանկապարտեզի վերանորոգում	15			
	Խաղահրապարակի կառուցում	18			
	Կամուրջի վերանորոգում	10			
	Միջհամայնքային ճանապարհների ասֆալտապատում	1			

	Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, լուսավորում	6			
	Դաշտամիջյան ճանապարհների բարեկարգում	17			
	Գերեզմանատան ցանկապատում	24			
	Շանթարգելների տեղադրում	19			
	Գետի ափապաշտպան պատնեշների/գաբիոնների կառուցում	25			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	7			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	8			
	Բնակելի տների վերանորոգում, ամրացում	9			
	Հյուրատների հիմնում	26			
	Կենցաղսպասարկման, հանրային սննդի և այլ ծառայությունների օբյեկտների հիմնում	27			
	Վերամշակող և այլ փոքր արտադրամասերի հիմնում	3			
	Մթերման կետերի հիմնում	2			
ԶՐԱՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄ ԵՎ ՍԱՆԻՏԱՐԻԱ	Սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների ձեռնարկում և համայնքի իրազեկում սանիտարահիգիենիկ կանոնների վերաբերյալ	5			
	Կոյուղու կառուցում	6			

	Ջրամատակարարման բարելավում /ջրամբարի, արտաքին ջրագծի և ներքին ցանցի վերանորոգում/	1			
	Ոռոգման համակարգի հիմնում	4			
	Գետի ափապաշտպան պատնեշներ/գաբիոնների կառուցում	7			
	Սելավատարների/հեղեղատարների կառուցում	3			
	Կենտրոնացված աղբահանության կազմակերպում /հարևան համայնքների հետ միասին/	2			
ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ, ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՐԳԱՅՈՒՄ	Համայնքի ԱՌՆ հավաստագրի ձևավորում և հաստատում				
	Համայնքի զարգացման / տարեկան պլանների մշակում և իրականացում				
	Համայնքահեն փոքրածավալ ԱՌՆ ծրագրերի իրականացում				
	ԱՌՆ կառավարման գործառույթների ամենամյա մոնիտորինգ և գնահատում				

Մոցիալ-տնտեսական ոլորտի վերլուծություն

1. Տնտեսական ոլորտ

Համայնքն ունի տնտեսական աճի համար անհրաժեշտ մի քանի նախադրյալներ՝ անասնապահության, մեղվապահության, այգեգործության և պտղաբուծության համար նպաստավոր միջավայր /բարենպաստ կլիմա, հողատարածքներ, արտավայրեր և այլն/, մարդկային ներուժ, բնական ռեսուրսներ /գետ, աղբյուրներ, անտառ/ և այլն:

Համայնքի հիմնական եկամտի աղբյուրը անասնապահությունն է: Տնամերձերում զբաղվում են նաև այգեգործությամբ, բանջարաբուծությամբ, կարտոֆիլի և հատապտուղների մշակությամբ: Սակայն բնակիչները մեծ վնասներ են կրում ստացված բերքը սպառողին հասցնելու հնարավորությունների սահմանափակ լինելու պատճառով: Կան նաև այլ բազմաթիվ խնդիրներ, որոնք խոչնդոտ են հանդիսանում այս ոլորտների զարգացման համար. վառելիքի բարձր գին, տեխնիկայի բացակայություն կամ եղածի մաշվածություն, մթերման կետերի և վերամշակող արտադրամասերի բացակայություն, գյուղատնտեսական արտադրանքի ցածր գներ և այլն: Գյուղատնտեսությունից ստացվող եկամուտը ուղղակիորեն կախված է նաև բնության քմահաճույքներից և կրում է սեզոնային բնույթ: Վերջին տարիների ընթացքում եղանակի անոմալ դրսևորումներ և հաճախացած որոշ բնածին երևույթները դառնում են բերքի և անասնակերի մասնակի կամ լրիվ կորստի պատճառ:

Համայնքի աղքատության տոկոսը կազմում է 60%:

Տնտեսական ոլորտի վերլուծություն

Ուժեղ կողմեր (S)	Թույլ կողմեր (W)
- Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 2609 հա: Գյուղատնտեսական նշանակության հողերը կազմում են 1614 հա: - Որոշակի գյուղատնտեսական տեխնիկա - Գյուղատնտեսական կենդանիներ /խոշոր և մանր եղջերավոր, խոզ, ձի, մեղվաբնույթներ, ընտանի թռչուններ/ - Բարենպաստ բնակլիմայական պայմաններ - Ջրաբիացման համակարգ - Սեփական կերարտադրության ապահովում - Անտառներ - Բնական աղբյուրներ - Կավի հանքեր	- Գործազրկության բարձր մակարդակ - Մթերման կետերի բացակայություն - Վերամշակող արտադրամասերի բացակայություն - Միջհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ - Նյութա-տեխնիկական բազայի անբավարարություն - Սպառման շուկայի դժվար հասանելիություն - Գյուղարտադրանքի ցածր գին - Հակակարկտային կայանների բացակայություն - Ոռոգման ցանցի բացակայություն - Վնասների փոխհատուցման համակարգի բացակայություն - Վարկերի բարձր տոկոսադրույթ - Մասնագիտական աջակցության բացակայություն - Կլիմայի փոփոխությանը դիմակայելու և հարմարվելու համար անհրաժեշտ

	գիտելիքների, իրազեկվածության և հմտությունների բացակայություն:
<i>Հնարավորություններ (O)</i> 1. Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում 2. Գյուղատնտեսական ոլորտին առնչվող խնդիրների վերաբերյալ ուսուցման և իրազեկման կազմակերպում 3. Նոր մշակաբույսերի ներդնում 4. Ջերմոցային տնտեսությունների հիմնում	<i>Վտանգներ (T)</i> 1. Պետական մոտեցումների բացակայություն 2. Գյուղարտադրանքի գների նվազում 3. Գյուղարտադրանքի կախվածություն բնության քմահաճույքներից: 4. Անտառահատումներ 5. Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների սպառնալիք

2. Սոցիալական ոլորտ

Համայնքի զարգացման համար կարևոր հանգամանքներից մեկը բնակչության թվաքանակն է, որի ավելացումը կամ նվազումը կախված է մի շարք գործոններից: Դրանցից ամենակարևորը զբաղվածությունն է, քանի որ աշխատանք չունենալու դեպքում բնակչությունը ցանկացած հնարավորության դեպքում լքում է գյուղը այլ վայրում աշխատանք գտնելու համար: Միզբացիոն գործընթացներում ընդգրկված են հիմնականում երիտասարդ ընտանիքներն ու երիտասարդները: Երիտասարդության համար գյուղում հաստատվելու ու գյուղատնտեսությամբ զբաղվելու համար միայն տնտեսական միջոցառումները բավարար չեն: Երիտասարդությունը շարժունակ միավոր է և որպես կանոն, հաստատվում է այն վայրերում, որտեղ բավարար են նաև սոցիալական ու մշակութային պայմանները, կան ինքնաիրացման հնարավորություններ:

Այդ պայմանները ապահովելու համար համայնքում անհրաժեշտ է առաջին հերթին ապահովել բնակչության զբաղվածությունը և ստեղծել բարենպաստ պայմաններ կենսամակարդակը բարձրացնելու համար:

Ուժեղ կողմեր (S)	Թույլ կողմեր (W)
1. Գեղատեսիլ բնություն 2. Որոշակի տրանսպորտային միջոցներ 3. Համայնքապետարան 4. Բուժկետ /տեղակայված է ակումբի շենքում/ 5. Ակումբ 6. Հիմնական դպրոց 7. Մանկապարտեզ 8. Խմելու ջուր 9. Բնական աղբյուրներ 10. Պատմամշակութային կոթողների առկայություն 11. Տեղեկատվական աղբյուրների հասանելիություն 12. Կապի միջոցների /փոստ,բջջային հեռախոսակապ,ինտերնետ/ 13. ԱԻ արձագանքելու գործիքների /տարհանմա պլան,աղետների արձագանքման պլան,արագ արձագանքման խումբ/ առկայություն	1. Գործազրկության բարձր մակարդակ 2. Բնակչության թվաքանակի նվազում 3. Գազաֆիկացման բացակայություն 4. Միջհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ 5. Ներհամայնքային ճանապարհների վատ վիճակ 6. Կոյուղու բացակայություն 7. Աղբահանության բացակայություն 8. Մշակութային, ժամանցի և սպորտով զբաղվելու վայրերի բացակայություն 9. Մանկապարտեզի բացակայություն 10. Էլեկտրահաղորդակցման լարերի վատ վիճակ, 11. Խմելու ջրի ցանցի վատ վիճակ, 12. Ակումբի շենքի վատ վիճակ, 13. Վատ վիճակում գտնվող բնակելի տների մեծ քանակ 14. Բնակչության ցածր վճարունակություն 15. Սեղավատարների բացակայություն 16. Ծառայությունների /հրշեջ-փրկարար, շտապ օգնության/ դժվար հասանելիություն 17. Համայնքի բյուջեով նախատեսված ֆինանսական միջոցների բացակայություն, համայնքի առջև ծառացած առաջնահերթ խնդիրները լուծելու համար 18. Աղետների ռիսկերի նվազեցման, ԱԻ-ին արձագանքման և հետևանքների վերացման վերաբերյալ գիտելիքների ցածր մակարդակ, 19. Կլիմայի փոփոխությանը դիմակայելու և հարմարվելու համար անհրաժեշտ գիտելիքների, իրազեկվածության և հմտությունների բացակայություն:
Հնարավորություններ (O)	Վտանգներ (T)
1. Բարենպաստ միջավայր ներդրողների համար 2. Գյուղատնտեսական միավորումների հիմնում 3. Համայնքի պատրաստակամություն հնարավորինս աջակցելու համայնքի առջև ծառացած խնդիրների լուծմանը	1. Պետական մոտեցումների բացակայություն 2. Բնածին և մարդածին երևույթների հետ կապված սպառնալիքներ 3. Անտառահատումներ

2.1 Կրթություն

Համայնքի կրթական համակարգը ներառում է միայն հիմնական կրթության բնագավառը: Միջնակարգ կրթությունը երեխաները շարունակում են Լորուտի միջնակարգ դպրոցում կամ այլ կրթական հաստատություններում:

Համայնքում նախադպրոցական կրթություն չի իրականացվում:

Ներկայիս շենքում դպրոցը սկսել է գործել 1972 թ-ից: Դպրոցի շենքը երկհարկանի, տիպային, քարաշեն շինություն է:

Դպրոցի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 1040 մ²: Դպրոցն ունի 8 դասասենյակ, 2 առանձնասենյան, համակարգչային սենյակ, արհեստագործական սենյան, լաբարատորիա, գրադարան, 2 տեխնիկական նշանակության սենյան, սպորտդահլիճ, բացօթյա սպորտհրապարակ, ճաշարան:

<i>Ուժեղ կողմեր (S)</i>	<i>Թույլ կողմեր (W)</i>
- Ապահովվածություն աշխատակազմով - Դպրոցն ունի հալոցքաջրերի և անձրևաջրերի հեռացման համակարգ: - Դպրոցն ունի ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգեր: - Ազդարարման միջոցներից ունի էլեկտրական և ձեռքի զանգ - Հակահրդեհային պաշտպանության միջոցներից ունի հակահրդեհային վահանակ - Տեղեկատվական աղբյուրներից դպրոցին հասանելի են հանրային հեռուստատեսությունը և ինտերնետը: - Դպրոցն ունի ստացիոնար և բջջային հեռախոսակապ,	- Դպրոցի տեղակայման վայրը երբևիցե չի հետազոտվել: - Դեպի դպրոց տանող ճանապարհի բացակայություն - Հատուկ ծառայությունների ավտոմեքենաների մոտեցման հնարավորության բացակայություն - Նյութատեխնիկական անբավարար բազա - Դպրոցն ունի լուսամուտների և տանիքի /տանիքը արքայաքաղցի/ փոփոխման կարիք կարիք: - Դպրոցում չկա բուժկետ: - Մարզադահլիճի վթարային վիճակ - Ջեռուցումն իրականացվում է փայտե վառարանների միջոցով: - Կրակմարիչների բացակայություն - Դպրոցը չունի տարահանման պլան, - Դպրոցում չկան փակցված նաև տարահանման ուղիները նշող ցուցանակներ: - Դպրոցում չեն կազմակերպվում ուսումնական տարահանումներ: - Չկան փակցված հրդեհի, երկրաշարժի և այլ արտակարգ իրավիճակների ժամանակ գործելակերպի կանոնների

	վերաբերյալ հուշաթերթիկներ, ինչպես նաև անձնակազմի և աշակերտների հանձնարարականներն ու հրահանգները: 14. Դպրոցի աշխատակազմի և աշակերտների համար երբևիցե չեն կազմակերպվել աղետներին և արտակարգ իրավիճակներին նախապատրաստվելու, արձագանքելու և դիմակայելու դասընթացներ: 15. Դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների գերակշիռ մասը չունեն համապատասխան գիտելիքներ և ունակություններ արտակարգ իրավիճակներում գործելակերպի, հակահրդեհային պաշտպանության և առաջին օգնության վերաբերյալ 16. Դպրոցը հարմարեցված չէ հաշմանդամություն ունեցող և սակավաշարժուն երեխաների կարիքներին
<i>Հնարավորություններ (O)</i> - Բարենպաստ միջավայր ներդրողների համար - Համայնքի բնակչության, ՏԻՄ-ի և դպրոցի անձնակազմի պատրաստակամությունը հնարավորինս աջակցելու դպրոցի հետ առնչվող խնդիրների լուծման գործընթացներին - Միջնակարգ, արհեստագործական և միջին մասնագիտական կրթության շարունակում մարզի քաղաքներում: - Աղետներին պատրաստվածության վերաբերյալ անձնակազմի և աշակերտների ԱՌՆ ուսուցման կազմակերպում - Կրակմարիչների ձեռքբերում - Ուսումնական տարհանումների կազմակերպում տարիներ կտանալով - Տարհանման պլանի կազմում - Տարհանման ուղիները նշող ցուցանակների փակցում - Հրդեհի, երկրաշարժի և այլ արտակարգ իրավիճակների ժամանակ գործելակերպի կանոնների վերաբերյալ	<i>Վտանգներ (T)</i> - Պետական մոտեցումների բացակայություն - Աշակերտների թվաքանակի նվազում - Բնածին և մարդածին երևույթների հետ կապված սպառնալիքներ - Դեպի դպրոց տանող ճանապարհի բացակայությունը, հատուկ ծառայությունների մեքենաների դժվար հասանելիությունը, ԱՌՆ վերաբերյալ գիտելիքների և ունակությունների պակասը, տարհանման պլանի բացակայությունը, տանիքածածկի վիճակը, ինչպես նաև փայտով ջեռուցման կազմակերպումը, վտանգ են ներկայացնում անձնակազմի և երեխաների

հուշաթերթիկներ, ինչպես նաև անձնակազմի և աշակերտների հանձնարարականներն ու հրահանգները փակցնում	առողջության համար:
---	--------------------

ԼՈՌԻՆ ՄԱՐԶԻ ԱԹԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Disaster Risk Reduction National Platform

Disaster Risk Analysis of Atan Community of Lori Region

Սույն ուսումնասիրությունը մշակվել և տպագրվել է Եվրամիության կողմից ֆինանսավորված և ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի կողմից իրականացված “Աղետների ռիսկի նվազեցման գործողությունների կայունության ապահովում Միջին Ասիայում և Հարավային Կովկասում”

ծրագրի շրջանակներում: Ձեռնարկում արտահայտված կարծիքները հեղինակային են և որևէ ձևով չեն արտահայտում Եվրամիության և ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի տեսակետները:

This publication has been produced within the framework of "Sustaining DRR Actions at Scale in South Caucasus" project funded by the European Union and implemented by the United Nations Children's Fund (UNICEF). The contents of this publication are the sole responsibility of the authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Union and UNICEF

